

DILAWERE ZENGİ

Institut kurde de Paris

PÊDARÎ

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

DILAWERÊ ZENGÎ

Ji bo Ensîtiya Kurdi
digel silavên diyarî
dikin

D. Zengî

PÊDARÎ

26-11-1990

Zam

Wenesaz : B.KAROJ

Sala : 2597 K - 1985 z

Institut kurde de Paris

SERECEM

HELBEST

RÛPEL

Hebûna gel di hebûna welat	1
Şoresger	2
Nayên sotin bi ar ne çilo ne ne ji dar.	3
Kurmê darê ji darê ye	7
Neviyê Guhdêrz	11
Jîn û aştî	13
Gulzar	15
Tu jiyan î yan jiyan ji te	17
Agir	19
Cizîrê	23
Hêza serxwebûn	27
Bilûra ber kerê	28
Aştîxwaz	33
Şoreşa gel	34
Gazinek ji Amûdê	36
Dest birê kin	45
Aşê nezana bi xwe digere	48
Gelê bindest bira bin	51
Yekê gulanê	55
Pêdar	57
Ji bo Tîrêj	59
Gazîne ji kê kim	62

Birîna mezin	66
Ne dîn im ez dîdar im	72
Dilawer di cenga dêwê reş de	74
Bersiva hevalekî	77
Lêp derûn	80
Meyxan e	82
Fener û perwan zanavek biyan	84
Yekîtî	86
Ho Amed	90
Koçeriya pez	92
Bîranîna Seydayê Cegerxwîn	98
Jîna qelenxûn	104
Rûpelek ji dîroka Kurdistan	106
Ahinga segperest	114
Çavsor e kolê axê	116
Meymûnê Hiso	118
Keroşk û rovî	122
Civîna hovan	126
Partîzan im	129
Keç û kur (Pîrs û bersiv)	131
Perîdax	133
Dîlawirê yar	135
Pesnê yar	137
Xoşevî	139
Ferhengok	141

DIYARÎ

Ji bo giriftarên şoreşa Kurdistanê ku di
zindanên dijmin de berxwedana jiyanê dikin.

Ji bo serxwebûn û azadiya netewiya gelên
Kurdistan .

Ji bo cangorî û rewanpakên Kurdistanê .

(*) (*) (*)

Ji bo xoşewiya dil û rewanê min

P E R W Î N ..

* * * * *

Institut kurde de Paris

PÊŞGOTIN

Çi millet û gelên ku hatine rû cîhanê, tor û mêjuwek wan heye. Gelek ji wan milletan hejar û bindest mane, lê dema ku dest bi tor û mêjuwa xwe kirine û ji milletên xwe re pêşkêş kirine bi bîr û bawerî, koka xwe bi destê xwe ava kirine. Ew keleha ku dijmin li dor wan ava kir bû herifandine û ji bin destê dijmin derketine û xwe aza kirine. Ji ber ku tor ser xwebûna milletan e, yek ji wan milletan miletê Kurd e. Xwedî tor û mêjuwek kevn e ne xasim di meydana (şir) helbestan de hatiye zanîn li ser çerm û ferşikan berî hezarê salan, helbestên kurdî hatine danîn. Gelek torevan û wêjevan ji milletê kurd rabûne, emê çend kesan ji wan torevanan bibêjin:

Feqê Teyran, melayê Cizîrî, Elî Herîrî, melayê Xanî, Siyapoş û seydayê nemir Cegerxwîn . Helbest û pertûkên wan îro li me rohnî dikin û torevanên me yî nû dane ser rêç û şopa wan. Eger çiqasî em di helbest û pertûkên wan de peyvên Erebi û Farisî dibînin em nikarin ji wan re bikin kêmasî dibe di wê wextê de nîrê

demê wisa dixwest, ji ber ku rewşenbêriya wan û ola wan Erebi bû, yan jî wisa didîtin ku ev jî zanebûn û jîriyek bû . Lê îro torevanên me yî nû dest bi helbestên kurdî kirine. Eger ji sedî pêncî Erebi û Farisî bû îro em dibînin ji sedî not û heft bi zarê kurdî yê paqij tête nivisandin .

Yek ji wan helbestvanan Dilawerê Zengî ye . Dilawerê Zengî xortekî nûhatiye ji herêma Cizîrê ye li Amûdê dijî, helbestvanê me nivîsandina (şir) helbest li nik wî (mewhîbe) ye ne ku (mûmarese) ye, ji ber ku helbestên (mewhîbe) xwedî cewher û pande (hikmet) e , bihna ilm û zanîne jê tê , lê helbestên (mûmarese) çiqasî bi (wezin) û bare (qafî) bê lê wek hejîra kerik orta wê vala ye û meriv tu cewherê (şir) helbest tê de nabînin. Ez Dilawerê Zengî ji biçûkaniya wî nas dikim, her dem digel merivên zana û torevan û mêjû van rûdinişt û bi wan re dida û distend . Ji ber ku Dilawer xortekî jîr û welatperwer û zana bû, êşa milletê xwe xweş naskiribû ,

ji wê demê de dest bi (şir) helbestan kirye
ji ber ku helbest ji nîva dilekî bibirîn
derdikeve.

Weha renge ev xort di biçûkaniya xwe de gel
lek caran dihate cem min û helbestên xwe
şanî min didan. Min nîşana (remza) (şir) di
xwebûn(zatê) wî de di dît û min her demê ca
ran navtêdida bi çêkirina helbestan.
Belê ez ne poşman im bi wî alîkariya min pê
re fikir .Dara xebata wî iro ber girtiye û
milet ji berî dixwe .

Dilawerê Zengî iro bûye wêjevanekî hêja û
bilind û hin bi hin sitêra wî di nav sitêrên
torevanên me de di ezmanê Kurdistanê de diçî
rise û wê demekê bê ku ev helbestvanê jîr
bibe rêber ji bo gelek torevanan û wêjevanan.
Em bi hêvî ne ku ên wekî wî pir bibin, ji bo
vî milletê bindest.

Helbestvanê me gelek di jwarî û hejarî di vê
rê de dîtiye, lê dev ji omîda xwe berneda ye,
heta gihaye armanca xwe .

Divê her kesên ku xebatê di ber milletê xwe de bike wek wî pêdar û cegersoz be, heya big hê armanca xwe û tiştek pê kêr neke.

Helbestên Dilawerê Zengî bi vî rengî hatine nivîsandin :

Remz nîşan, welatperwer, xweşxwan, marş, evînî, aşî, jîna hov û teban, dîrokî .

Helbestvanê me Dilawer bi rengekî nû û xwe ser û zimanekî paqij helbestên xwe çêkirne eger carna em hin peyvên giran di(şir) û helbestên wî de dibînin, ew peyv bi xwe peyvên kurdî e ji ber ku zarê kurdî zarekî fîreh e ne hewcedarê Erebi û Farisî ye , em hêvî ji xwendan dikin ev peyvên giran nekin Kêmasî, jê tê zanin ku ev jî ferîseta zimanê (şirîye) tiştekî pir biha û nirxe di meydana(şir) de .

Gelek sipasin ji wê dayikê ku Dilawer di ber himbêza xwe de û li ser kolîna xwe xwedî kiriye û bi wî şîrê xwe yî paqij ji êmîşê welat mijandiye , û li ber landika wî rûniştîye û di şevên tarî de jê re nuhurandiye bi dîrok û

istiranên kurdî û gelek caran xew bi çavê
wê ne bûye, di wan şevên reş û tarî de,
heta gihandiye warê jînê û ev xebata hêja
ji milletê xwe re kiriye .

Mizgîn li te be, Cegerxwînê Kurd
Seydayê nemir, zana û rêber
Warê tu lê bû, nemaye xalî
Di pey te îro, maye Dilawer
Şehr û bajarê tora gelê Kurd
Nemaye vala , bêkes û xwedî
Barê te'y giran, daye milê xwe
Şopa te îro, ewî daye ser
Seyda de rakev, bê derd û bê kul
Ala te îro, wa hildaye jor
Xortê celeng û jîr û hinerbaz
Şahê evînê li textê Keşwer..

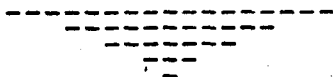
Tîrêj

22 - 6 - 1985 de .

Institut kurde de Paris

HEBÛNA GEL DI HEBÛNA WELAT

Her hebin her hebin,bo welat tim hebin
Pêşmergê canfida,ser bi gorî te bin
Şer û ceng me dîlan,ser bi lez tev diçin
Yan mirin yan azad,sor û gewr her hebin
Em in tev lawên Kurd,Diyakos û Xesro
Pir şerm û fedî em,îro oîndest de bin
Gernasê cîhan bûn,tev bi jîr û hebûn
Bi xwîna azadî, roja cengê hebin
Rabe şêr rabe şêr,kurê Guhderzî mêr
Rencberê dijmina ,kolîtî qet me bin
Dijminê te zorker,xûnmijê sitemkar
Serxwebûn doza me,pêşveçûnê hebin
Canbêzar tev ra bûn,keç û kur bi hev re
Li ser rêça zanîn,lawên te her hebin
Hemû tev li kar in,aeng ji wan na bilî
Ser bi lez Dilawer,cengê de gav hebin ..

ŞOREŞGER

Welat canfida ne, me dest top û ber
Bi lez em dibazin, li qada me şer
Rewan me diyar e , digel can û xûn
Bi gorî te ne her, di vê rê de çûn
Li hember neyaran , wekî pêt û ar
Bişozin setem wan ji jor bînin xwar
Bi xûna xwe avdin , jiyana welat
Şoreşgerê Kurd in, ûmîda felat
Bi hevrê û dost in, Reşik ta bi Çîn
Li Vêtnam û Kûba, ta ku Felestin
Libnan hemî xûn e , ji ser ta bi pê
Silfadorê şer e , şoreş pey divê
Me daxwaza jîn e, digel maf hebûn
Ne mîne sitemkar, li rûyê gerdûn
Şahiya welatan bi hev re bikin
Bira aşîxwaz in , dozê re dîkin .

NAYÊN SOTÎN BÎ AR NE ÇILONE NE JÎ DAR

Niştimanê Kurdî rabin,
Dem li me bû ye dereng
Tev şiyar bin serfiraz bin,
Dest bidin rext û tefeng

Milletê Kurd pêk ve mêr in,
Tev de gernas û êgîd
Roja cengê ew bikêr in,
Yan jiyan bin yan şehîd

Qet natîrsin tev biborîn,
Pir bi nas in sor û gewr
Madi û Kurd ji arî reh,
Na yên sotin kesk û zer

Rêçinasê milletê Kurd ,
Tev xebat û xwendine
Pêk ve zana bi hevborî,
Tev êgîd û merdine

Ala rengîn dê te hildin ,
Xweş li ser xan û sera
Dil bi gorî can bi qurban,
dest bidin hev wek bira

Qet bi agir na yên sotin,
Ne çilo ne ne ji dar
Pir bi nas in me Saladîn,
Kawa, Restem û Salar

Pirsê kin her roja Hitîn ,
Serfiraz me Selîbîn
Namre dîrok taca Keyan,
Milletê Kurd tê bibîn

Herne pêş tev bi xwendinê,
Tekoşerên me'y welat
Çûn ser heyvê bi zanînê,
Gelî cihan bi felat

Dilawer bin piling û şêr,
Li meydanê bo azad
Bi yekîti tim serbestî,
Tekoşanê me'y Ebad ..

Institut kurde de Paris

KURMÊ DARÊ JI DARÊ YE

Ey bira tu binêre ,
Sax û gulyên li darê
Serî hildan ber bi jor,
Bişkoj vebûn ji xarê
Li ber roja zêr reşan,
Pel zêr l'enîya yarê
Bisk û kezî tev berdan,
Zilfên li ser guharê
Li ber bayê sibayê ,
Sema tên gulyên darê
Por li deşt û geliyan,
Çîngîna zilfên yarê
Hibrî bi ser xwe wer kir,
Ji kulîlkên hinarê
Bejin kada mirovan ,
Wêne ji geh nîgarê
Ji bayê çerxa gerdûn,
Xwarin dêm rû tê xwarê
Dest û mil ezman hildan,
Hevpêçana serbarê

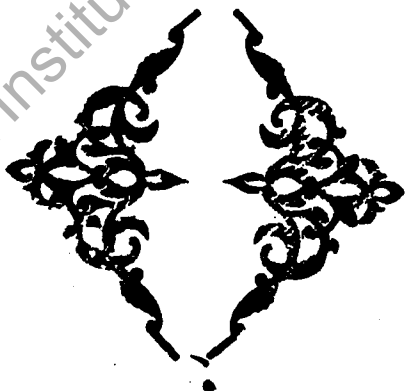
Çi zirav û çî sitûr ,
Tev ji qurmê vê darê
Rehê lingê xwe berdan,
Di nêv xaka nêdarê
Li jor ezmanekî xav,
Ne baran û şehdarê
Pertewa tav û birûsk,
Da gelî û zinarê
Bager û toz û dûman,
Ji jor bi ser tê xwarê
Ziyakî marî çar ser,
Talan bi alîn yarê
Zor û zeber li şaxan,
Zingar bû qurmê darê
Gelek ramûsan wê dan,
Ji lêvên sor sûxarê
Kuştin, mirin armanc e,
Ji destên siyehkarê
Pir weşîn pelê jînê ,
Ji perçe bûn ji parê
Kurmê darê ne jê be ,
Zingar nabe kevnarê

Şan û rûmet nema hew,
 Ne şeqîna hawarê
 Ew kirasê li bejnê ,
 Her kes li xwe diparê
 Girtî û berê te me ,
 Sêv ne'j dara hinarê
 Zimanê lal bê gerîn,
 Çavê kwîr vebî xarê
 Reh tu bighîne derya,
 Jê vexwî xwîn li karê
 Kurmê gerdin bê kuştin,
 Dûve, şûr du rûye zarê
 Baran bi peşk bibarî,
 Şebnem li dêm bê xwarê
 Tişt xweş e di çaxê xwe,
 Zer bibî berê darê
 Şax û terhên te geş bên,
 Mehabad û Qentarê
 Agri, Zozik û Zaxo,
 Li Mûsil û Enbarê
 Li Cizîrê û Efrîn ,
 Dêrsim û Şanbêcarê

Ava gola bela be ,
Şîn bên terhê mişarê
Tovê zanînê nû kad,
Nifşên nû huşeyarê
Riya jînê da biçin ,
Berokaş û dişwarê
Ger serxwebûn bidîta ,
Dê nema setembarê
Bi yekîtî û zanîn,
Li berxwedana marê .

15 - 7 - 1984 an de .

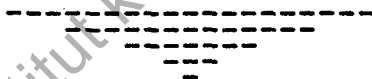
Şam

NEVIYÊ GUHDERZ

Ez kurê Guhderz û Restem,
Bo welat tim her bijî,
Bi dijmin re dikim cengê,
Keça Kurd wek min tu jî
Da û daxwaza me ye yek ,
Da em pêşve herin tev
Îro dema xebat û kar ,
Xwendewarên paqijî
Tim dixwazin serxwebûn em,
Nîştiman pêşveçûne
Sed wekî Hitler û Qeyzer,
O Tîmorleng nakuji
Ev milletê xwendekar jî,
Bi dîrok û necatî
Rengê Leyla tu bimre keç,
Rewanpakan re bijî
Da ku em ser bi azadî ,
Bes reswa û mest û dîl

Mê ji gerdûn re xuya kin,
Milletê Kurd tim diji
Xort û keç tev de va hatin,
Nîfşên nû jîn divê zor
Ger bimirin me serkewtin,
Ji bo welat xûn rijî
Mê ji nû welat ava kin,
Bê rex û sînor û bend
Kurdistanê tev bi yek in,
Ala rengîn ser hejî

JIN Û AŞTÎ

Min û jînê me dest da hev,
Bi bext û peyman û sozê
Ji bo aşî bi dil nermî ,
Bi hev re em bikin dozê

* * *

Min dest digirt wê ez berdâm,
Bi xweşî ew nebû heval
Ev daxwaza jîna bedew,
Wê bighêzim b'bombê napal

* * *

Dîlanek mezin li darxim,
Bi aton û bi çekberî
Balafir û top û bombe ,
Cîhan bibhîze vî şerî

* * *

Bê deng û top jînê ne kir,
Qelen xwestî ji min xwîn e

Gelek caran me himbêz kir,
Jîna bê yar , qet ne jîn e

* * *

Dilovanim astîxwazim ,
Ne mêrkujim, te ez kuştim
Çav mehderî, ne bûn xwedî,
Jîna bê jîn te ez histim

* * *

Mafxwaz bi ser tê me jînê,
Bi kolîtî qet min ne kir
Li ser soz û peymana xwe,
Doza kuştinê min ne kir ..

4 - 9 - 1984 de .

GULZAR

Gulê rabe dereng e ,
Bilbil hatine baxa
Seraser wan yelê şîn,
Li ser gulyên van şaxa
Ji dîdara te gulê ,
Dil û can dan ber daxa
Şerger in tev têne ref,
Bi qîr û zar û zaxa

*

*

*

Rojê li me daye der,
Bişkivîn nûke xarê
Şîne reng û sînemî,
Gulê rewşa biharê
Xunce dev erxewanî,
Gezo bi lêv sûxarê
Tav û şeweq ronahî,
Zemzelîk şûz ji darê

Xuşîn di baxî de ket,
Bi firîn û perwaza
Bi kuling û dar e ser,
Cenga bilbil û baza
Bû şerê şalûr bi fir ,
Ta qumrî û bi qaza
Ziyan ji hev pir kuştin,
Bûne şîva beraza

*

*

*

Ger serxwebûn ne bînî,
Jîna bihar ne jîn e
Bilbilê mest xak e ser,
Gula bê xar ne şîne
Dem û çaxê cengê hat,
Sîn di baxê te şîn e
Ne kundê serê kavi, l,
Ne kuştina bi kîn e ...

TU JIYANÎ YAN JIYAN JI TE

Welatê min tu gul bû, min te bên kir
Sed derd û xem ji dil min te bi rê kir
Nû ve şîn bû evîne şahî lê kir

Şahî û xweş hate dil û hinava

Ji te bihar yan bihar jê xelatî
Di nav dirîn û xîpan de şîn hatî
Gula avdar bi rengê sor hilatî

Ji te bîna misk û ember gulava

Terh û gullî şaq berdan deşt û zevî
Nû bişkivî xunca gul rez û devî
Berdaye jêr rehê xwe xak lê civî

Tê'd diçe xwar, teht û lat bê silava

Reh gîha ne derya xûnê bi pêdar
Her vedixwe gul geş dibe li bihar
Lêv û rû sor bûne tev, xunca li dar

Bejna gulê bi rengê kesk zirava

Rehê di dil bi reha re şîn dibû
Dest dane hev bi wê xûnê jîn dibû
Bihara dil nû ve ew şîrîn dibû

Pir difûrî bêna xweş û gullava

Evîna te ez kirim himberî dîn
Di dil min de kad dibû rewşa te jîn
Dilawer im bi rehê te ji Arîn

Aram nîne dîdara te bi çava .

26 - 4 - 1984 de .

AGIR

Ey agir agir Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba Serî te rakir

Bi kuştin û şer Tu çi dibînî

Ev daxwaza te Tu çi dixwînî

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Kî ye di vê rê Mamustayê te ?

Rêça ne dirist Kir rêberê te

Ey agir agir

Ka kê te çêkir?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Ji kê tu fêr bû Ev şewat û şûz ?

Ayinreya te Çi xwar û çi xûz

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Hişk û şînahî Ev gul û sînem
Tev şewitandî Ev cobar û çem

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir

Bilind gur dibî Bi fir û perwaz
Çiqas dijewarî Ejderha û baz

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir

Bi bager û toz Lehî û leylan
Bi teriz û berf Tev mij û mûran

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir

Tu kes nabînî Ne maldar ne jar
Her tiştî dixwî Têr nabî yek car

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir

Ji xesm û zînat

Zora te hiştî

Va li me rabû

Kevoka aştî

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Per li ba kirî

Ba û bawesîn

Nû li me dager

Ew evîn û jîn

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Ji nû bişkivî

Sorgul ji xarê

Xunc û kulîlkên

Li terhê darê

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Şînahî, bihar

Gewre û xweşî

Him co û cobar

Digel çem meşî

Ey agir agir

Ka kê te çêkir ?

Bi guv guv û ba

Serî te rakir

Tu bimre agir Em ne dostê te
Bijî aşitî Jiyan ristê te

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir

Ciwan û şadî Bê rewşa gerdûn
Ev daxwaza me Ji jîn û hebûn

Ey agir agir
Ka kê te çêkir ?
Bi guv guv û ba
Serî te rakir .

CIZÎRÊ

Cizîrê wa xweş Cizîrê
Tucar naçî tu ji bîrê
Çav li rê û bendewarî
Dîla bi bend û zincîrê

Ser sînga te Waşokanî
Ew wargeha me Kurdanî
Koşk û keleh hate xwarî
Jê re dibên Serê-Kanî

Cizîra min gewr û rind e
Tev de bajar û bi gund e
Deşt û gelî, av û darî
Xabûr bi xuşxuş û hind e

Xakî şehdar, bitrol û kan
Zêrê sipî û reş bi kê man ?
Zêrê zer koşa cotkarî
Bi destê kê we tev berdan ?

Cotkarê min ka koşa te ?
Tev xwarin tişt ne giha te
Ji keda xwe tu bê parî
Gelo çima wan berda te ?

Zanin ku em xwedanê cî
Xwedanê vî deşt û gelî
Xwedanê vî xak û warî
Me ava kir bi kama pî

Em Kurd in welatperwer in
Ne nandoz û ne noker in
Ne hevalên yên kedxwarî
Cegersoz û cengawer in

Ev zinara ku li Cizîr
Li gerden me bûye zincîr
Bi setem û bi koşxwarî
Dixwazin me bikin ji bîr

Tucar gundê xwe bernadin
Em zanin ku win bê dad in
Karê we kolê zorkarî
Ji zadê xwe kulmek nadin

Cotkarê mêr, jîr û mêrxas
Dest hilgirin tevîr û das
Kulî zadê me tev xwarî
Em xizan tev mane pêxwas

Li Cizîrê û li Efrîn
Li Kerkûk û li Nisêbîn
Kobanê û Endîwarî
Li Mehabad û Hindirîn

Ji bo welat em dibêjin
Ne wek we em dilqirêjin
Nîjadperest, koledarî
Vê ji serê xwe bavêjin

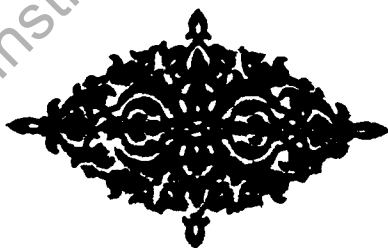
Warê bav û kalê min e
Tîstekî we qet tê tine
Wekhevî û bi dostyarî
Ev daxwaza me ye bine

Daxwaza me biratî ye
Mafhebûn û wekhevî ye
Lê rêdara we bê çarî
Guhnadêrin sûda çî ye ?

Win carekê temaşakin
Vî zinarî j'nav me rakin
Bese lêdan ,setemkarî
Pêşketiyê vêga bakin

Bi rengê we'y kevnepereşt
Sipartin nakin ne radest
Me berxwedan û pêdarî
Bi das û tevir û bi dest

Çerxa gerdûn,wa pêşketî
Milletê Kurd,ne raketî
Çi daxwaza vî zinarî ?
Bese weha bê rûmetî ..

HÊZA SERXWEBÛN

Pêşbaşê welat im ez

Ji cengê re hatim ez

Cegersoz xebat im ez

Mirin serşorî ne bûn

Erdeşêrê cengîn im

Hoşeyarê hojîn im

Şervanê te bengîn im

Hêrz û hêza serxwebûn

Serkêş û dijware rê

Pira çêkin nîfşê bê

Can û ser ji kesê çê

Pê şoreşê rêvebûn

Evîndar in netivî

Daxwaza me wekhevî

Mafê jînê me hêvî

Her şar û gund ev hebûn

Tevde bibin Dilawer

Bi azadî û bawer

Li ser rêça te karker

Bi daxwaza xwe şa bûn .

BILÛBA BER KERÊ

Di xakî me yî Comerz
Hebû yek şivanê pez
Dêm qermiçî rû bi bez
Li ser kerê durv qewez

* * *

Ebrû li jor, çav newal
Cilê wî şapik û şal
Piştgişt bi caw û desmal
Rext û tifeng, l'piştê kal

* * *

Eyarşîr ji avê mişt
Xurcîk li mil tev de tişt
Nan û xwarin tev li pişt
Caw kulav xincer tenişt

* * *

Gore di nig,kab jê qîç
Pêlek çaroxê derpêc
Hiş lê kevan in ew pêç
Pez û kerê wî dorpêc

* * *

Şivanê me bilûrvan
Pez tev ji berx û miyan
Bizîn û kar û beran
Ker bi civîn digel wan

* * *

Ser dengê bilûra xweş
Pez dikenî rû bi geş
Digel şivan bû gerdeş
Ne ken ji ker,rû ne xweş

* * *

Dikeniya kerê têr
Sermezin û mij bê kêr
Ji dengê bilûra pêr
Nû di hiş de daye dêr

Hovnak û matê serê

Şivan pirsî ji kerê

Ev çi ken ji te bê rê ?

Te çi bihîstî berê ?

* * *

Ker veqetî ber bi jor

Ewî got bi qûre qûr:

Pez dikenî ber bilûr

Digel wan min daye qûr

* * *

Ey kerê guh ne dêrîn

Çîroka bilûr zêrîn

Rêbera pez, berx û mîn

Diçêrin ji tuxmê jîn

* * *

Digel bilûrê pirsin

Pez ji hev dû biçîrsin

Berx û mî tev bipirsin

Gur û rovî bitirsin

Her beran ne bêjin :ez
Nerin hev bi poş û bez
Ker ko nedin pêşya pez
Bi çi rengî rû gewez.

* * *

Bilûra ber keraye
Finda li nav kwîraye
Kerê li şûn keraye
Kwîr rêberê kwîraye

* * *

Şivan bilûr çi çinî ?
Mijê zengar sekinî
Pîrê bi tevik binî
Nav serî mij bijinî

* * *

Ker pêşya pez hilînin
Bela nav me'd ne mînin
Rêça xwar jê dibînin
Bilûra pez bixwînin

AŞTÎXWAZ

Kanî kanî doza we ?
Ka soz û peymanana we ?
Azadî armanca we

Ey gelê bindest û jar

Serbilind em diçin şer
Dest bi tîfing, top û ber
Şoreşger in li her der

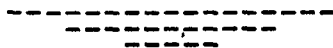
Aştîxwaz in ne şerkar

Li Vêtnama serbilind
Angola û Kûba çend
Girênada mêr û rind

Kurdistan we hevrê kar

Tev şagirtê Lînin in
Roj û şev em dixwînin
Azadiyê bibînin

Zan pêşketin û huşyar ..

ŞOREŞA GEL

Dahola merşê lêxin

Agirê ronak vêxin

Keç û xortan bi rêxin

Azadî bi ronyê xin

Ey gelê min Kurdûman

Di cengê de te pismam

Gorî te can û xûna'm

Das û çakûç va hilda'm

Nîşan ji bo te Vêtnam

Ey gelê min Kurdûman

Xortê ciwan şoreş bin

Ramana Markis xweş bin

Gavan li paş û pêş bin

Hevalê gewr çi reş bin

Ey gelê min Kurdûman

Li karên xwe bipirsîn

Ji xûnmiyan me tirsîn

Paşverû Tirk û Firs in

Her gav ji me bi tirsîn

Ey gelê min Kurdûman

Bi vê rêzana pir xweş
Danîna rêça şoreş
Nezanê pê pey ne meş
Bawer im jê tu dil reş
Ey gelê min Kurdûman
Gelparêzê welat bin
Servanê rojhilat bin
Cegersoz û xelat bin
Bindestiyê felat bin
Ey gelê min Kurdûman .

Institut kurde de Paris

Ho Amûdê !

Ho hêviya bê hêvî ,
Çi bextreş û jarî ye
Ev jîna ku tê'd dijî,
Bêrûmet sersarî ye
Perda li ber rû yê te,
Leylan û reş tarî ye
Rengê siya vebestî,
Ne şûne nokerî ye

* * *

Li berxwedana te kir,
Amûda sergevazî
Peymana Saykis- Bîko,
Wêran e bed daxwazî
Balafirên bi topan,
Li ser te cenga Nazî
Sipartin û dest danîn
Ji te nebûn bê razî

Bindestiyê te nekir ,
Şer û ceng bi roj û meh
Gund û bajar şiyar kir,
Şikandî bend û sîgeh
Ala welatparêzî ,
Hildane ji cî û reh
Kurên te cegersoz in,
Pê mirin û felat geh

* * *

Ho Amûdê !

Kavil û wêran tu ma ,
Piştî dema serxwebûn
Nîjadperest û setem,
Ji nû bi ser te werbûn
Kurên te'y welatparêz ,
Man biyan bê maf hebûn
Dîl û reben û xizan ,
Çandine rik û pefçûn

Gundê me perçe kirin,
Kî bandikin hevparî ?
Bistek ji êrd nedan me,
Talan e maf bi carî
Paşverû yên serî rişk,
Çi dilreş û neyarî
Xwedî maf in em bêpar,
Pêşketî ne rûbarî

* * *

Gelo çima gemsarî ,
Daxwazî welatperwer
Ev bû koşa perwera ,
Mane biyan û bê ser
Îro kesên paşverû,
Bûne serdar û pêşber
Mal û bêrê te dixun ,
Lawên te jê tînin der

Ho Amûdê !

Cotkarê te bêkar e ,
Zarok li malê birçî
Çend dolimê wî hebûn,
Jê sitendin bê xwedî
Zorkarê setem û zor ,
Mîna rêza begê dî
Li gund bêpar û reben ,
Bê zanav û érd û cî

* * *

Car ji carê dî pirtir ,
Tu dihatî ser sotin
Çend bendên welatparêz ,
Li ser enya te cotin
Suxtên dibistana te ,
Çi gunehkarî gotin ?
Ji xêza pêûsa wan ,
Fener ji avê dotin

Zarokên te biriştin ,
Ey Amûda gunehkar
En mayî dîl û reben ,
Sêwyên ber hêt û dîwar
Tirsa ketî dilê te ,
Newêrekî û xemsar
Şan û rûmet nema ye ,
Ne gazî û ne hawar

*

*

*

Ho Amûdê !

Kurmancî- yasaq kirin ,
Zorbazên ser bi jêr
Gundên Kurdan dane kê ?
Axa û dizên paşmêr
Kolî şûnkar û mûçî ,
Ser û zikmezinên têr
Terî û dûv , bertîlxur,
Kesên tiral û bêkêr

Li ser sînga te dijîn ,
Bêrnexwazên dilqirêj
Kelem di dil te çandin,
Axa û begên xwînmêj
Te perçe û par kirin,
Ew nokerên dest dirêj
Şêxa te pir xapandî,
Bi got gota û limêj

* * *

Şêxê aton û merîx ,
Ne bi def û tizbî ye
Çûna ser heyv û ezman ,
Ne wek xawna te diye
Şerma giran şêxê min ,
Tu noker û terî ye
Tomet û serşorî we ,
Bê fehît ser enî ye

Ho Amûdê !

Li şûnwara tu mayî ,
Xwendevanên te bêber
Keçên dîl û perîşan ,
Firoşin bê pîrs e ser
Bi vê gerdîşa kirêt ,
Mane ûştê kelember
Hîn axa û beg û şêx ,
Serdar in bo te rêber

* * *

Bi ramanek serbixwe ,
Gavan bavêjin li pêş
Bi destên jîr û zanan,
Ervanê xwe bibin êş
Ceh ji genim xuya be ,
Derînin jê tovê gêş
Li berxwedana jînê ,
Me dijwarî û çî êş

Rêça hevparî me girt ,
Em şagirtên Markisî
Das û çakûç va hildan ,
Êdî nema me pirsî
Rêça tekoşer va ye ,
Bê dilrevok û tirsî
Em gundî û karker in ,
Hew rê nadin qet kesî

* * *

Ho Amûdê !

Hevalê welatparêz ,
Markisî yek ten xwe ye
Ne deh bend û bendî ye,
Zanînek serbixwe ye
Ne mîna wê rê girtî,
Kêsbaz û pergîr we ye
Ne paşmêrê ramana ,
Kolîtî ew bi xwe ye

Bi vî rengî peyda bûn ,
Pir di kom û civata
Her li paş û bê rê man,
Karê gelek welata
Pêşketin rê Markisî ,
Rizgarî pê bihata
Wek Amûda xake ser ,
Ji nandozan felata

*

*

*

Bela win xweş bizanin ,
Mirovên pîs û qirêj
Ne zindan û lele, bend ,
Ne agirê can birêj
Bêparî zor û lêdan ,
Ne setem û tajank kêş
Ne biyanî bê zanav ,
Ne gem berxwedan ne hêj ...

23 - 10 - 1984 de .

DEST BIRÊ KIN

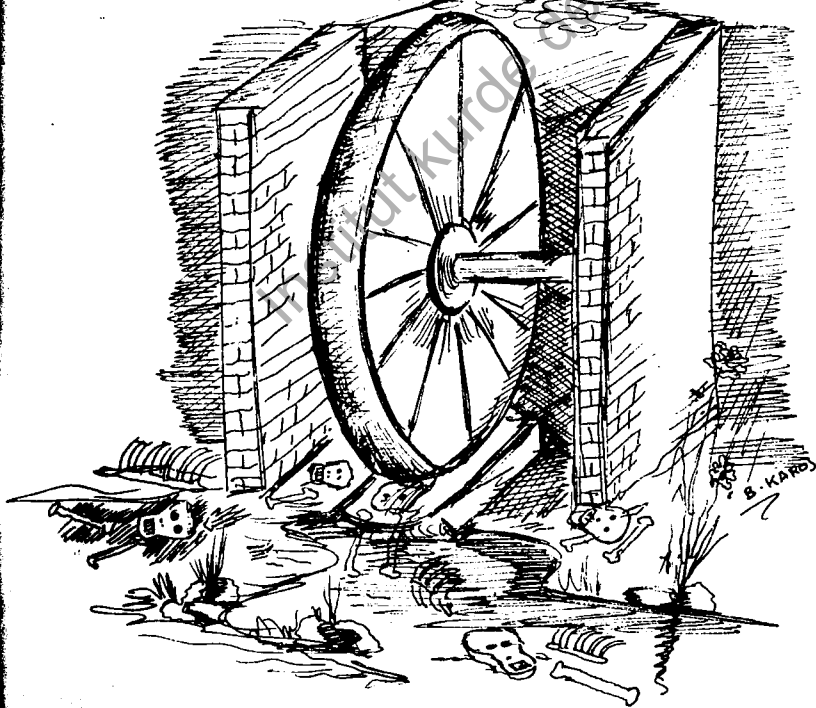
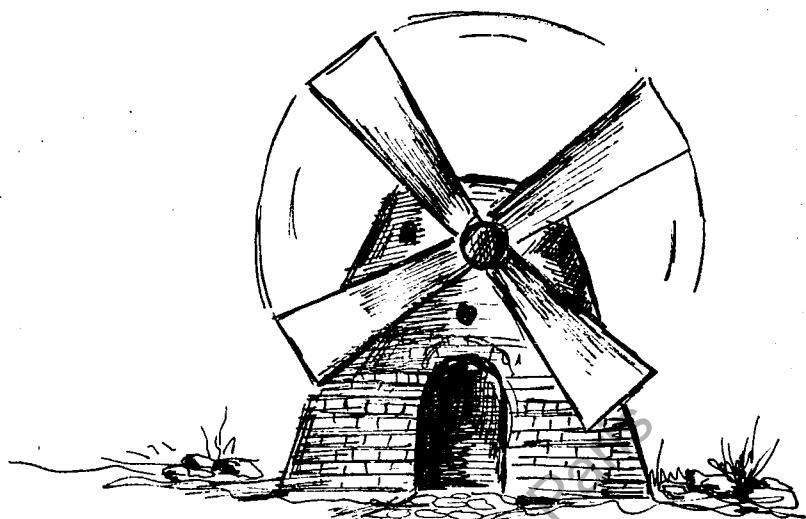
De birê kin, de birê kin
Xortê cengê, pêş birê kin
Rext û tîfing li milla kin
Ala rengîn dest birê kin
Şoreşa Kurd, dest birê kin

Dest bidin hev, wek bira bin
Roja cengê, ne bela bin
Piştî dijmin, lê şikînin
Kurdistanê em pê şa bin
Şoreşa Kurd, dest birê kin

Ne windabin hev bipîrsin
Darê dijmin qet me tîrs in
Bapîrê me Erdeşêr e
Hûrî û Ma'î ne ku Fîrs in
Şoreşa Kurd, dest birê kin

Rêça me lê xwîn û dijwar
Bi rastiyê ne çewt û xwar
Di vê rê de gelek çûne
Bi serbestî xebat û kar
Şoreşa Kurd, dest birê kin .

Institut kurde de Paris

" AŞÊ NEZANA BI XWE DIGERE "

Riya me çetin û kêş
Deh gav li paş yek li pêş
Karê me birîn û êş

Riya xwar qet naberdin

Ji karê we'y çewt û şaş
Em mane îro li paş
Dijmin sermiyan win aş

Ervanê me nayerdin

Aşê me yî olperest
Gerra xwe de ne dirist
Bi gemsarî karê sist

Ceh ji genim nayerdin

Gerra êş ma ser Xwedê
Xizano çi vê rê dê ?
Dema ger serî berdê

Cotkar û karker merd in

Karê me yî sed sala
Çiq çiq çerxê vala
Li ber êş mane pala

Hîn bê ser çi bi ser din ?

Ervan bi xwînê sitran
Ardû ji me laş dadan
Ronî kamaxê laşan

Ronak da wekî find in

Kavil û xirbe wêran
Bi nas rê me dan ervan
Ji destê hov û nezan

Perçe û par û bend in

Ey çerxa li ba gerok
Serî û laşan bijok
Xûn li ber te bûn cihok

Her partî jê du bend in

Partiya êş çerxa dem
Co xûn yek rê ji êş çem
Dengê êş hêrana gem

Bo şûnkar û êl mebin

Hêrane ervanê jîn
Bi serbestî Hind û Çîn
Azadiya êş bi hîn

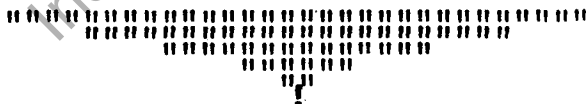
Wek wan nebin em çi bin?

Aşê xûnmij û pîsok
Kurdên nezan û tirsok
Bê sermiyan û kesok

Rêça dijmin hew berd in

Aş ku ervan ne yerdê
Zîwan jê xuya nedê
Xûna sor ronî ne dê

Rizgar nabin her hebin ...

GELÊ BINDEST BIRA BIN

Ji vê qadê nayên rev
Xebat dîkin roj û şev
Neyar xurt e ber bi çav
Hêza paşverûye tev

Gelê bindest bira bin

Kevneperest ola kor
Sermedarî rê berbor
Berbad çerxa kad bi dor
Pabend e û benda zor

Gelê bindest bira bin

Zor û jîna dijmin çû
Şêr û axa dane dû
Millet tevde perçe bû
Zînat û setem hebû

Gelê bindest bira bin

Yekîtiyê zû bikin
Rista Markîs nû bikin
Serê zorê zor bikin
Pêşkevtiyê rû bikin

Gelê bindest bira bin

Daxwaza me aşitî
Bercîkerê xûn miştî
Best û bed wan jîn westî
Balafir û top miştî

Gelê bindest bira bin

Li ser gund û bajaran
Ezman û zemîn şaran
Girtî xunav xûn daran
Serî bê laş li waran

Gelê bindest bira bin

Têne kuştin xwedî doz
Azadiya me newroz
Dîl û bêkesa'r pîroz
Felestîn û Kurd yek doz

Gelê bindest bira bin

Kevinperestê berbad
Mendal kuştî ne bê dad
Xûn meşî ne bê azad
Qelşê zemîn reh me kad

Gelê bindest bira bin

Şaşî bên bed wek berê
Reh û rêl me her derê
Ne angeşt e rê serê
Dûvê dijmin pêgerê

Gelê bindest bira bin

Rengê xwe xweş xuya bûn
Dûv û noker jê ra bûn
Mafê jînê yayî bûn
Gelê bindest huşyar bûn

Gelê bindest bira bin

Bi zanînê tê kuştin
Yekîtiyê hev giştin
Şêx û mele ne pişt in
Xwedî tizbî û xişt in

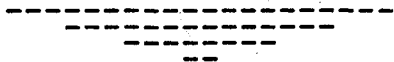
Gelê bindest bira bin

Vêtnam û çînê nîşan
Ramana Markis rêşan
Xebat tev de bi yek can
Himber kesên zorkeran

Gelê bindest bira bin

Her tişt hate xuyanî
Roja sor berbang anî
Wêran û bed hilanî
Zor û setem deranî

Gelê bindest bira bin .

YERÊ GULANÊ

Nû roja we pîroz, di yekê gulanê
Anîna hevparî , li rûyê cîhanê

Bi das û bi çakûç, her tişt hate rastî
Bi destê wan hilat, ew nîjadperestî

Bi xurtemêr û zan, ew mirovên husyar
Herifand in keya, Qeyserê xwînxwar

Hatina hevborî, rûgeş bûye zemîn
Çêkirna Markis e û seydayê Lînîn

Nîşana Belşevî , ew koşa pî û kar
Qet nema pê şa bûn, xûnmij û sitemkar

Rêdara zorkerî , ew di destê koşxwar
Hate perçiqandin, bi karker û cotkar

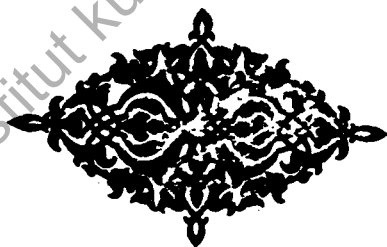
Soreş da ser zorker, paşverûyên cîhan
Ji bo perîşana tev azad û jîyan

Li Sofyêt wekhevî, mirye zînat û zor
Bi xwîna karkera, Mosko tev bûye sor

Gîhane mafê xwe ,ser rêça hevborî
Gelê bindest û dar,em tev jê ne dûrî

Jê bighên mafê xwe,azad û serbestî
Çi Kurd û Felestîn,tev gelê bindestî

Nû yekê gulanê,gelê bindest pîroz
Rabûna hevpêşkî,ji me re rêç û doz ..

PÊDAR

Pêdar im ez pêdar im
Tev pêt û tev bi ar im

Roja tême Meydanê
Birûskan tînim xwarê

*

*

*

Ev agirê serxwebûn
Ji bo azadî hebûn

Li serê koh û çîyan
Rohnî didim zinarê

*

*

*

Agirekî bi reh e
Berê wî pir fireh e

Va bûye bîst û çar sal
Dikim qîr û hawarê

*

*

*

Eşa wî pir giran e
Şewata wî derman e

Agir vêxim bi agir
Neyar ez bînim xwarê

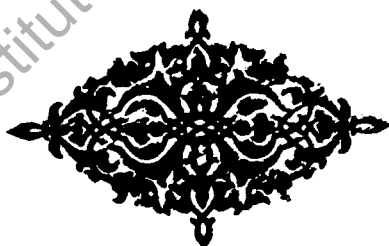
*

*

*

Her setem û zînat bê
Tim kuştin û şewat bê

Li berxwedan, pêdar im
Can gorî me ez yarê ..

JI BO TÎRÊJ

Tîrêj bi xwe tu tîrêj î
Tu roniya gelewêj î

Tu lemser û sitêra ban
Şeveq li ezmanê welat

Te ronî kir li me ev rê
Xebat bi me çiqas xweş tê

Tu hozan û tu rêzan î
Rêberî Tîrêjê welat

Seydayê min bestevan î
Pesindarê Kurdistan î

Şîretkerê helbestvana
Lehengvanê kar û xebat

Wekî findê tu vêketî
Siyar kir kesên raketî

Xwe di şozî, ronî didî
Îro li çar goşê welat

Bi dengê xwe'y zîz hawar kir
Te pêûsa min şiyar kir

Hêrs bi xurtî daye milan
Ji te min nas rêça felat

Em Kurd divên, rizgar bibin
Ne roj bi roj em par bibin

Bi yekîtî û wekhevî
Bi dilrastî bikin xebat

Xebatek me hebe pey vê
Rastî ji me berî divê

Hin nezan xwe dikin zana
Winda kirin, gel û welat

Divê nezan wer nemînin
Tim xwariyê rast nebînin

Ji dozê wa, pir dûr ketin
Mizgîn li we, Xelat¹ va hat

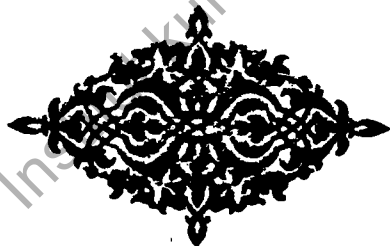
1-Xelat: Navê diwana seydaye .

Ez çi bêjim ez bi qurban
Ji pesnê te lal e ziman

Barê giran da milê min
Ji rengê te tê me şewat

Têne şewat wek mûme ne
Hin l'ber têna agrê me ne

Bi agirê xwe têne şoz
Ji bo millet ji bo welat ..

GAZINÊ JI KÊ KIM ?

Gazin nema xwedî şûnkar
Êdî ji we bikin yek car
Dilmayîn ne ji bo neyar

Ev daxwaza karê we ye ?

* * *

Karê we ma di sersala
Yekîtî dan dest peyala
Vexwarina xwîna pala

Ev giştin û karê we ye?

* * *

Li ser masa dighêjin hev
Noşîna mey kurpîn e tev
Paşgotin û berberî ev

Pêşketina karê we ye ?

Bi gotinên we'y ser pela
Rizgar bûn gel wekî gela
Rengê we tev sor e bela

Çi perçe û parê we ye ?

*

*

*

Roj bi rojê perçebûn e
Kêsbazî û serxweçûn e
Ji bo gel ne pêşveçûn e

Pergîriyê karê we ye ?

*

*

*

Yekîtiya ji bo welat
Ev doz ji we teva dihat
Ji bo xebat nabin civat

Ev kar ne ji karê we ye

*

*

*

Doza welat kavi kirin
Êdî ne bes parvil kirin
Ne bawerî ne dil kirin

Êlî pesinkarê we ye

* * *

Ka we çikir çî bi ser dan ?
Heta kengî bi van xapan
Rik û pefçûn , dij û dilman

Bawerî neyarê we ye

* * *

Eman ji ber destê keftar
Gur û rovi û segên har
Gornepaş û deh rengê mar

Teqez ev 'iyarê we ye

* * *

Îro millet xew şiyare
Çav li rê û bendeware
Li dengê min xweş guhdare

Gel qet ne hevkarê we ye

*

*

*

Bi rastiyê bikin xebat
Yekîti bi kom û civat
Dest bidin hev roja me hat

Kurdistan ew barê we ye ..

BIRÎNA MEZIN

DI SALA (1975) DE

Di sala şêst û yekê ,
Şoreşa me li kar bû
Bi agirê azadî ,
Ji nû ve ew şiyar bû
Omîda milletê Kurd ,
Bi dil xwestina yar bû
Bi serfiraz û merdî ,
Cana û xûn diyar bû

* * *

Di heftê û pêncan de ,
Azadiyê dinêrin
Pêşmerge canbêzarî ,
Di meydanê de şêr in
Ceng li wan bûye dîlan,
Bi serkewtin dinêrin
Wek tîrêja birûskan ,
Di cengê de tev mêr in

* * *

Ji bo maf û doza xwe ,
Şoreşa me hate der

Bi dijmin û neyar re ,
Mafxwaz im bi ceng û ser
Hêrz û hêzên çekdarî ,
Diçin dijmin wek agir
Neyar li ber wek rovi,
Êrîş e li her cî ser

*

*

*

Gur çûye ba wî rovi ,
Go:tu'l jîna min nagrî
Îro şêrê dev bi xwîn ,
Dev ji min qet na geri
Rabe tu me re çarek ,
Qet xweşî nake giri
Wa gihane Bexdadê ,
Fermana min tê serî

*

*

*

Gur û keftar, gornepaş ,
Şêwrek bi hev re danîn
Li ser şêrê Kurdistan ,
Wan civatek tev danîn
Ev ji mer û ev ji ter ,
Kurd ji navê hilanîn

Çi b'kim Felek tifû te ,
Wan peymanek tev danîn

* * *

Gornepaşê di gorê ,
Tifû li te bi barî
Kuştîyê Qadî Mihemed,
Tucar bîra me narî
Ka komara Mehabad ,
Tev te kuştin neyarî
Bi xwe timî we'm zanîn,
Dijmin ne dost tucarî

* * *

Kê bawer kir ku wî da ?
Himber ser e kî Kurda
Ceng e te lêp û fût e ,
Erebistan tev winda
Serbilindî ji me'r bes,
Welatê xwe tev wî da
Xistî devî gornepaş ,
Êdî ji me'r tev berda

* * *

Keftar û rovî go rab ,
Daye gur çend balafer

Gotin :tola xwe hilîn ,
Rastî qey tu bûye ker
Ji dengê top û tifeng ,
Ne ma hiş qey bûye ker
Gurê xûnmij û noker ,
Ji Cezair hate der

* * *

Wek segê terî jê be ,
Hate Bexdê dil bi kîn
Li ser gundê Kurdistan,
Balafir topan dirjîn
Li ber şikeft û devya,
Herikî cihokê xwîn
Azman û zemîn bûn mij,
Kelax û laşên birîn

* * *

Himber dijminê koşxwar,
Bûye şer û xûn rijî
Her çar rexê Kurdistan,
Bombe û top,agir jî
Li ser gund û bajaran,
Pertew ji dojah dirjî
Kuştin zarok,pîr û kal,
Mizgeft û dêr hilweşî

Li wî çiya bûye şer ,
Hawar û qêrîn û ceng
Dijmin li me bûne yek,
Bûne çeper ji tifeng
Li ber birûsk û tavan,
Li ba arê gullê tang
Li jêr agir û dûman ,
Şewat û qêrîn û deng

* * *

Ne' b destek hatne birîn,
Cîhan tu xweş bi zanî
Ka aşitî tim zînat ?
Kesek qet ne xuyani
Xinizî pir dijarî,
Beryarek me tev danî
Gur û keftar, gornepaş ,
Ji destê wan wêranî

* * *

Ev lêp û gera dijmin ,
Xefkek ber me vedanî
Gava ku em tev yek bin,
Dijmin tiştek nizanî
Bi zor û bi kotekî ,
Kurdistana Kurdanî

Bi xwe ez im Dilawer ,
Pêşmergê te Berzanî

* * *

Yekîtiya gelê min ,
Sohn û hêz û mêranî
Das û çakûç û pênûs ,
Meydanê de xuyanî
Kul û derd tev giha hev,
Ji canekî xwe danî
Kesk û sor û gewr di bang,
Di cengê de biyanî ..

22 - 1 - 1980 de .

NE DIN IM AZ DİDAR IM

Bê pirs ji min, Yezdan te kir
Anîna'm ser rûyê gerdûn
Ji min nerîn, nezan te kir

Ne bi peyda, mafê hebûn

Veşirî te vêraste ser
Rêça narvîn, têye rehber
Nezan û jar, xizan bêber

Ji te çî ye, rengê rencûn

Hebûna te sermedî ba'm
Tu bêr û şer, ji min çî kam
Kut kim di pêş navê te lam

Digel min tê nû xuya bûn

Çi karim kar, girêdim pişt
Ehrîman bû bêpar te hişt
Ewî qê kir dojah, bihişt

Min jî navê, kolîtî bûn

Tê ne çan din,tovê jînê
Payîz lê tê,dû havînê
Hin hişk di bin,hin tîn şînê

Her ev e ev,jîna hebûn

Zirav im ez pir di vê rê
Bargiran im ji nîfşê bê
Rastî min go bo kurê dê

Ne dînî ev didarebûn ..

5 - 11 - 1984 de .

oooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooo

ooooooo

oo

!

DILAWER DI CENGA DÊWÊ REŞ DE

Hatiye ser min,şeveke tarî
Kul û derd û xem,li min dibarî
Ramanek pir kûr,ketim sawêra

Bi şîn û hejar,metala yarî

Di nav benda ro,ser min hate şev
Bi wê ramê ez ,şev dibû sedef
Gilî û gazî me fikir ji hev

Ahinga xwe de,qêrîn û zarî

Li min xuya bû,dêwekî pir reş
Guh xelek çarox,bê pirç enî beş
Sermezin û qot,bi lêvên di reş

Min fikir qêrîn bê deng û barî

Li min çog hêlan,qet ne gerya dev
Bi dest min ne ket,bez û lez û rev
Ceger ker-ker bû,ew bê left û peyv

Xwêdanek bi tên,sar û sûxarî

Deran sipî kir,gava dev vekir
Min go:bi min re,dêw dil sipî kir
Ew dijminê min,min jî ji bîr kir

Ez bi dêw şa bûm,dilxwazê yarî

Bi az û bi tirs,hêzek pêk anî
Can û ceger xwe,Kawa û Manî
Heta bi kengî ,dêwê zemanî

Li ser sînga me,timî siwarî

Ey dêwê bê ol,bê bext û bê dîn
Em hejar û jar,bi me re çi kîn ?
Ji bo me kurdan ,bê xelat û dîn

Te em xapandin,tu ne tuwarî

Xizan û nezan,gundê'd kaviil in
Di xewka kambaxî,xewarî dil in
Welat bi dijmin,hatye parvîlin

Dijmin ew dêw-e ne dost û yarî

Bi qîrek ji me,ew dêw bez daye
Di navdan û deng,me êrîş daye
Wek Restemê Zal,bi şûr berdaye

Pir bi sohn û hêz,em Kurdên Arî

Me kuştî ew dêw,bi şer û bi ceng
Alîkariya çend xortên bi ring
Hozan û rêzan ,li hev dane deng

Xûn rijandin me xebat û karî

Bû qîr û hawar,birûsk û tavê
Li ser çavê me ,girtî xunavê
Ji xwîna merda ,cîhan peravê

Li ser me hilên,ew şevên tarî

Bi hêz û him şer,ew şev bela bin
Destên neyaran,ji ser me rabin
Niştimanê Kurd,tev de pê şa bin

Taca keyanî ,li serê yarî ..

BERSIVA

HEVALEKÎ

Bira saza min nû ye
Tiştê dibêjim zû ye
Guhbidêre bi zanî
Saz nû ye guh giranî
Kes guh nake vê sazê
Masa bi mey û mazê
Bilûra'm xweş dibêje
Nezan ji ber sergêj e
Dengê saza min hûr e
Dûrbîna min pir kûr e
Saza min bi dûzan e
Berê min ne erzan e
Kevrê giran bi cî ye
Ne'b ser avê ketiye
Kevrê bin derya derx e
Gewher e biha nîrx e
Zêr di destê nezana
Bê nîrx e ne bihana

Pir giran e cawê min
Bi zanîn e hawê min
Cawê min ne qimaş e
Aşê ne bê qeraş e
Ev zarava kurmancî
Dirêsim zêr jê bi cî
Dilawer im bestevan
Ji bo nezana rêzan
Gewher ji dev dirêjim
Ez xweşxwana dibêjim
Ger bêjî ne waye bil
Cawê min meke parvil
Min çêkirî bêguman
Ji bo nîfşê me kurdan
Wê bi zanin me çi got
Ji kamê bighên du cot
Ziman û wêjeya xwe
Rastî û rêzana xwe
Kî dibêje ne dem e ?
Kes nabêje çi gem e ?

Aş hatiye gem kirin
Deng nayê guh kem kirin

Ew xwe dikin pir zana
Çihê wan nav nezana

Zarava tev li hev gêş
Paqîş kin û bid'ne pêş

Ji cîhan re bibêje :
Em in xwedanê wêje .

22 - 9 - 1984 de .

LÊP

DERÛN

Dostek min hebû, derûn e pîrfiraz
Xoşevî ezît û agehî dilxwaz
Oflazî rolî lêkirî bi carek
Bûye dilçûnê derûn evîndarek
Li ber çemekî, bi pertew û tavê
Kilişê xwe dî , ew di nava avê
Goşumate ma , eynik lê xuya bû
Durvê xwe dî bêteşe genc xuya bû
Kete şayiş û evîndariya xwe
Her nîr û çaxan, mat di nerîna xwe
Di ahinga xwe de, ew bêjelawvan bû
Wêne di avê jê re girêcan bû
Bi vî rengê han, ma evîndarê xwe
Rojekê wî xwest, ramîse rûyê xwe
Çakbînê derûn xesma ku zîndarî
Rewrewka durv wî kirye evîndarî
Bi serçimandin, wêne teqez av bû
Lêp derûn e ew sexerbûn binav bû

Evîndar ew bû, derûn xwe her demî
 Wê binav bibin, yê mîna wî hemî
 Serxwe çûye ew , bi janek berbadî
 Xoşevî derûn ji nifşê nû kadî..

""""""""""
 """"""""
 """"""
 """"
 ""

M E Y R Ê J

Noşe noşîn cama ji dest,
 Muxbeçînê meyfiros
 Şahî li nik te dîlber bî,
 Meyxurînê mey me noş
 Her bi navê nazenîn vuwx,
 Nepî sawêr ber te goş
 Ser giranî wê tê nebîn,
 Meyrêj ji dev lêv bidoş..

MEYXAN E

Meyxan e xana can im
Jîna ku tê de xanim
Şahî peyal e zan im
Meya ji destê xanim

Li ser masa meyxurîn
Peyal li rêz maz berîn
Ey muxbeçîn zû werîn
Li nik min şoxa zerîn

Ji dest yar meya sêva
Me birî her dû lêva
Lerz giran dil ar pê va
Serxweş ma ne di rê va

Nabînî jîna evîn
Ji badê pirtir werîn
Da em herne pey civîn
Lêv li ser lêvê şîrîn

Qurt ji cam û yek ji lêv
Dest di paxêla de sêv
Talan me bir bejna êv
Evîndar ew maye xêv

Di pey yar me dil firos
Wekî kola mate gos
Mehder ne bû bo meynos
Pêla evînê me xoş ...

FENER Û PERWAN ZANAVEH BIYAN

Li dora fenerî

Perwan im perwerî

Find e yara zerî

Sotim wek perperî

*

*

*

*

*

*

Xoşeviyê pertew

Di şevên res de ew

Mehderê nake hew

Da ser setem û şew

*

*

*

*

*

*

Dûrî wê diçim şev

Tirsê dida'm ber hev

Dilikumî'm ser dev

Li dor agir e tev

Xorşîd ma kulê min

Çirîsk da dilê min

Bar daye milê min

Derwêşî yelê min

*

*

*

Wî agirî sotim

Li nik te pizot im

Yek ten bi xwe cot im

Pirsa evîn gotim

*

*

*

Zînata setemkar

Dûr û nêzîk tev ar

Biyani ma me zar

Bê zanav û naskar..

""""""""""
""""""""
""""""
""
"

YERÎTÎ

Yekîtî wa yekîtî

Xebatkar me civatî

Ji bo Kurdistanana me

Şoreşgerên Mîdatî

Şoreşvanên pêdar in

Roja cengê li karin

Wa şêr û pilingên me

Li dîlanê diyar in

Xweş dikin pîkol û ceng

Wek bapîra qîr û deng

Rovî kete koza me

Em naxapin bi wî reng

Rengê me ye rengê sor

Me al hilda ber bi jor

Dem dema cîhana me

Him xweş him ceng û zor

Dest bidin hev û rabin

Digel mafê xwe şa bin

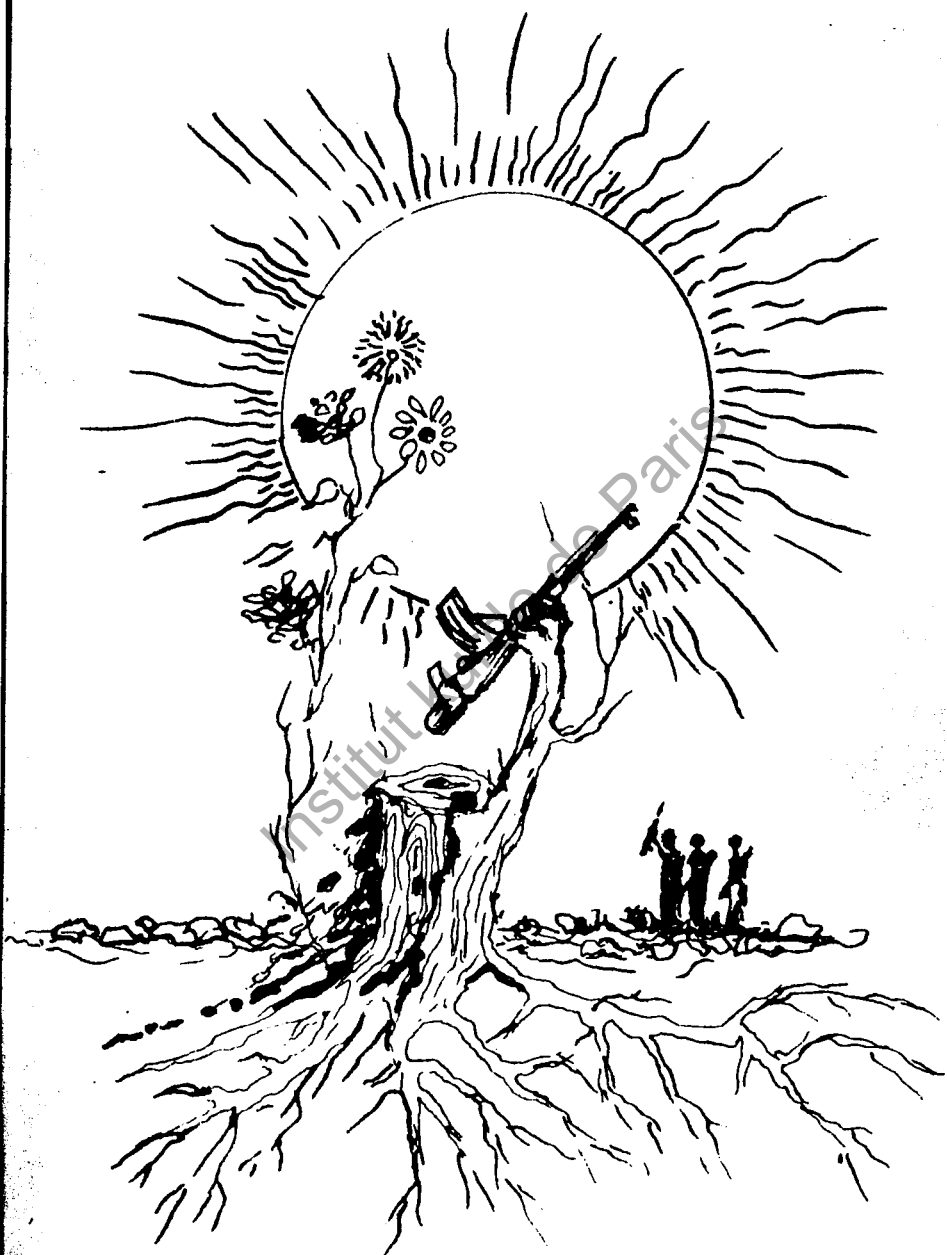
Kurdistan welatê me

Ne kole û reswa bin

Deh rê û bend partî ne
Li her şopan rêwî ne
Yekîtî daxwaza me
Birçî bûnê razî ne
Nokeriyê em nakin
Welat re rewanpak in
Xebatkarên doza me
Tola kuştîya rakîn .

Institut kurde de Paris

HO AMED

Ho Amed !

Çi hawar e çi qêrîn e çi nalîn e ?
Çi kuştin e çi şewat e çi birîn e ?
Çi daxwaza darvekirin gelo kîn e ?
Talan kirin wêran kirin Amed xwîn e .

Belê yarê ez bi gorî ceng û şer e
Tekoşîna serxwebûnê me da ser e
Berxwedana mafê jînê li himber e
Daxwaz ev e wekî cenga Felestîn e

Ho Amed !

Çi gaziya li pey gurê devbixwîn e ?
Bi zûre zûr birçiyê laş tiyê xwîn e
Partiyên me hevbela ne deh bendî ne
Evrînê pîs diz û noker destbixwîn e .

Conta faşist ew li welat talan û zor
Zarok û jin ser jêkirin qêrîn û bor
Kuştin, girtin, lêdan, setem zindan e gor
Giriftarin tim birçî ne noş ava şor

Hêvî û lav bendewar im, xort û keçan
Dest bidin hev bi yekîtî wekî mêran
Serbilind bin bi azadî li Kurdistan
Setem êdî qebûl nekin wekî Berzan

Em şagirtê Markisî ne canbêzar in
Tekoşîna me li her der huseyar in
Pêşmergeên me xwîn dirêjin şer li kar in
Ceng û şer de wekî şêra Berzanî ne

Ho Amed !

Birakuji û paşmêrî kolîtî ye
Kêsbazî û pergîriyê bêberî ye
Dilnexwazê gelê kurdan du bendî ye
Paşgotin û berberî bed bê vacî ye
Gazî dîkin xort û keçan serxwebûn e
Daxwaza me yekîtî û pêşveçûn e
Li ser rêça hoya Markis azad bûne
Bi serkewtin me rê girtî qelen xûn e .

Di cejna newrozê de hate gotin

21 - Avdarê- 1985 an de .

Şam

KOÇERİYA PEZ

Gundê me'y Qewmik,xweş lê tê bihar
Çiyayên bilind,bi av û şîndar
Çîman û sorgul,sosin û nesrîn
Binefş û rîhan,sînem û gulşîn
Deşt û gelî ne mêrgên di newal
Ji çiya tê xwar,şîpên pir zelal
Ezmanek sayî ,bê éwr û bê tav
Ji rû çîçekan,şebnem û xunav
Dengê şalûr û nalîna bilbil
Ji derdê gulê,qut nake ji bil

* * *

Him bax û him rez,hin li rex kendal
Kavil û xirbe ,gundekî çend mal
Her malek ji me,xwediye çend pez
Hinek ji érda ,hin zevî û rez
Hilanîna pez ,xwedî kirna wan
Yek ji gundê me,bi xwe ew şivan
Rabû û barkir,çûye koçerî
Koç û pez û ber,wî daye berî
Çend qantir û ker,li wan kirye bar
Li pêşya koçê,ew bûye siwar

Hemî didin dû, ku qet nizanin
 Car û newala, tim ew mêvanin
 Piştî der û gèr, çi dûr çi nêzik
 Koça xwe danî, çi mêrg û avîk
 Konê çar sitûn, li érdê danî.
 Barê qantira, ser pişta danî
 Mî û berx û pez, berdane beryê
 Du seg peywan bûn, şivan li dorê
 Bi vî karê han bi roj û mehan
 Şivan dirazê, herdû seg peywan
 Bê xem û bê derd, dikeve xewan
 Segên bê rûmet, bandikir guran
 Dizan û guran, tev didin pey xwe
 Da didin nav pez, dîs didin pey xwe
 Her ev kar û lîsk, pez tev bela bû
 Şivanê xewar, carekê rabû
 Wiha dinêre, li koç û li pez
 Rengekî nexweş, lê kê m ketî pez
 Ewî panêrî, şev û roj lêkir
 Tiştê ku wî dî, lê bawer ne kir
 Wî dî bi çavan, karê van segan
 Bandikin guran, li serê çaran
 Êrîş dikin pez, seg lê dinêrin
 Ji wan diza re, xwedî rêberin

Şivan nû naskir kî dizê mezin
 Ji wan gura re, ew xwe'd parêzin
 Yên li ser berat û kamaxên laşan
 Gewdê mirar û li ser hestiyên
 Segên sermezin bê şan û mijin
 Bandikin guran wan re dibêjin :
 Ha werne vî pez, koça bê sermîyan
 Şivan razaye , vala ye dîlan
 Ha kesê têr be, ne ji ê birçî
 Bi xwe têr im ez, win in ên birçî
 Segên bê rûmet, ka peyman û soz
 Bi van xapên xwe, we çî kîn û doz?
 Ku nan û xuya me'b hev re xwarî
 Nayê bîra we, xîzî dijwarî
 Yan win ne himber, ev kar û peyman
 Win rûnîştana , xwedî navtêdan
 Diketim xewê xewek pir dijwar
 Min dispartî we, ev koç û beyar
 Ewin yêr wek hev , bê çar û hêvî
 Hin ji pez bûn gur, hinek bûn rovî
 Xîzî bi xwe qet nîne rastî
 Her kesên wek we, timî şikestî
 Tiştê ku ma bû, rabû wî bar kir
 Gundê xizana , tev dilhejar kir

Kesên gundên me, çavên wan li rê
 Xwedî kirnawan, ser peze berê
 Her kes bîne cî, kama dilê xwe
 Derman ke birîn, derd û kulê xwe
 Zarokên nesax, bê nan û derman
 Hinek pere bo, kurê l'dibistan
 Ne li gund xwendin, zarok li bajêr
 Çavberê salê, qir û qeh ne bêr
 Qizik û kurik, mêr û jin û kal
 Şirmij ser desta, zarok û mendal
 Têv de derketin, ji derî malan
 Çûne pêşya pez, berî dan şivan
 Bi kone û lêp, şivanê xewar
 Hate nav gundiyan bi siyehkar
 Ka bi çi rengî, wê xwe parêzke?
 Gundî kom bûne, pez ji hev rêzke
 Ewt-ewta segan ew li dora pez
 Her yek dibêje: ma çi jê ye ez .
 Endîze şep dî, vêgeha mela
 Hewaşa millet, gotinên pela
 Hêdî peya bû, ew ji ser kerê
 Berê xwe daye, wî melî berê
 Got: ez razî kim, ev kesê hanê
 Edî xizan in nadim kes danê

Tiştê ku hatî serê min û pez
 Ji devê gura rizgar bû me ez
 Şivan û mele ,ew li hev hatin
 Malê xizana ,bi hev sipartin
 Segên bê zik û şivanê bê pişt
 Melê şaxxapîn ,bi tizbî û xişt
 Hin tên firotin ,hin têne kirîn
 Tev li hev dikin,dibêjin:narvîn
 "Darê te sitûr ,ervanê te hûr"
 Bi vê panda kûr ,ji mêj ve ev zor
 Gundî vegeryan ,dilkî rawestî
 Jin dest li ber rû,mêr pişt şikestî
 Her kes dibêje:ma ev çi jîn e ?
 Gundî napirsîn,çi kesin kîn e ?
 Zarok man birçî,bê nan û xwarin
 Li ser dê û bav,bi zare - zar in
 Berê wan salê ,ezmanek ziwa
 Erdek hişk û ker,dest vala pey ba
 Axa li ser me ,zor û kotekî
 Rêncberê mele , nanê axekî
 Êdî ne bes bû ,ev derdê gelek
 Emê bispêrin ,çerxa te Felek
 Gerra lewlebê ,bersiva xwe da
 Gotina qelsa ,hêvî ma Xuda

BİRANINA SEYDAYÊ CEGERXWIN

Ey pênuşa mest û jar,
Li şûnwara tu kanî ?
Li ser van rûpelên xav,
Tu bê zar û zimanî
Di desta wek şûrê rûs,
Bê karanîn bi zanî
Bi gemsarî vebestî,
Zeng û êşa giranî

*

*

*

Huşeyarî te ne kir ,
Peya ji te re ne bûn
Êşa millet te nego,
Xwendin û rê serxwebûn
Tu ket destê neçakan,
Xwenda şêx û mele bûn
Lewra îro nezanin ,
Ew paşmêr û kole bûn

Ta ku ji nav me rabû ,
Cegerxwînê Hesarî
Bi xurtemêr û zanîn,
Gewher ji dev dibarî
Zîv û zêr xêzên te rist,
Bi ramanek zanyarî
Tor û wêjeya Kurdî,
Bi merdî pesindarî

* * *

Ew perda tarî û reş ,
Ji ber çavan ku te xist
Li ser dengê birçiyar ,
Agrê sêwiyan vêxist
Dîlê pabend û gerden ,
Ji bend û sîgeh derxist
Ji hêstirên bêkesan ,
Te xweş nameya jîn rist

* * *

Wêjevanê netewî ,
Lawê pîra Torê me

Dûrbîna min te kûr kir ,
Sirûdvanê torê me
Bi hevrê û dosta re ,
Her neyarê zorê me
(Sewra azadî) rê girt ,
Mafxwas û yê gorê me

* * *

Li dor finda te vêxist ,
Xoşevî zan perwan im
Rewşa bihar te geş kir,
Bilbilê şadîman im
Li wî baxî te zax da ,
Çi awaz û fîxan im
Tovê zanînê te çand ,
Îro ne bê ziman im

* * *

Xunc bişkivîn ji xarê ,
Şîn bûne sed reh û kad
Berê dara te zer bû ,
Tehl nebi şîrîn ne zad
Şîrîntir ji hungivîn ,
Şîrê ji pêşîrê yad

Lorandina serxwebûn ,
Şiyar kir neviyê Mad

*

*

*

Rêça serxwebûn me ser,
Ji ring û dengê te dîn
Sûda azadî me nas ,
Ji gotinên te'y şîrîn
Bihar rewşa xwe wê bir,
Ji ber renga rengê şîn
Hemû bilbil mane lal,
Ji pesnê te Cegerxwîn

*

*

*

Sed mexabin me dilya ,
Ji çep gerîna gerdûn
Qet şa nebûn bi dozê ,
Di vê rê de gelek çûn
Daxwaza dil bi hisret,
Ne dîtin jîn ne hebûn
Te can gorî welat'kir,
Ey seydayê Cegerxûn

Torevanê aştîxwaz ,
Bilûrvanê Markisî
Te gel ji xew şiyar kir,
Şîretkerê her kesî
Dijminê koledar î,
Tekoşînek bê tirs î
Bi berxwedana jînê,
Rizgariya gel pirsî

*

*

*

Ser û can digorînin ,
Digel berxwedana jîn
Nemîne hişk netewî ,
Her ne bend û navbirîn
Gelên bindest bira ne,
Nal û êş ji yek birîn
Himber dijminê mafxur ,
Dirêjin yek rê de xwîn

*

*

*

Em qata ciwêlek in ,
Em gundî û cotkar in
Hevalê pêşverû ne ,
Li cîhanê hevbar in

Li Silfadorê şoreş ,
Engola can diyar in
Li Libnan û Felestîn,
Girênada pêdar in

* * *

Ey pênûsa pir çalak ,
Te şoreşek li kar kir
Peyayê zan Cegerxwîn,
Ala wêje li dar kir
Wekî seydarê Berzan ,
Milletê xwe şiyar kir
Xam û tifeng digel hev,
Ji gel re her wan kar kir

* * *

Qet namirî Cegerxwîn,
Xwedî şan û dadewer
Tê jîn bibê li zarê ,
Keç û kur û birewer
Qet barê te hişk nabî ,
Tim şîn e xwedî bawer
Her pesindarê te bî ,
Ta ku hebî Dilawer ...

JÎNA QELENXÛN

Serî li jêr e me ji ber te yarî
Li ser sînga te, setem û neyarî
Hêvî û gazin , qêrîn û hawarî
Xwestî va hatin, di meha avdarî

*

*

*

*

Xortê me hatin, qelen bi xwe'r anîn
Xûna xwe yî sor, tev li ber te danîn
Çiqas erzan e tu bawerbî yarê
Ku ber te'd bidin, ew nayê xuyanîn

*

*

*

*

Tu xweş bizanî, Kurd çiqasî mêr in
Hemî gernas û canbêzarên şêr in
Bapîrê me ye , Guhderz û Salar e
Kawa û Oreng, Diyakosê mêr in

*

*

*

*

Rabe xwe kar ke , va newrozê anîn
Şoreş va hatin, tev pey te pey danîn
Keç rabin bes e, ne şerm e xewar in
Li serê çiya , xorta civat danîn

Di destê dijmin, tu perçe û parî.
Soza me ye ew ku em te bi cî kin

✱

Li ber dilê me,tu wî bûka cîhan
Li ser serê me,tu wî taca Keyan
Rengê te yî sor,ji xûna pakrewan
Birîna çetin tu xweş jê re derman

Gélek hêja ye ,bi me dîtina te
Me xûn rijandî ,lê ji bo jîna te
Dîsa bibînin ,tu xemla rojhilat
Cangorî ne em,peywanê zîna te ..

23 - 9 - 1979 an de .

RÛPELEK JI DÎROKA KURDISTAN

Dîroka kurdan, milletek kevnar

Hatine winda , bindestên neyar

Em Kurdên Arî, bi nas xuyanîn

Berî her kesî , hatine zanîn

Ji dîroka xwe, pir bêjim nêzik:

Mîniya Hûrî, pir ji me nêzik,

Berî zayînê , bi çar hezar sal

Mîni yek mezin, bi ser leq û al

Qehremanên Kurd, pir bi nav û deng

Bi nav cîhanê , tim bi qîr û ceng

Berî zayînê , bi du hezar sal

Sê mîni hebûn, bi leşker û al

Olan û Soper mîniya Elat

Bi cîhanê de, him xakî welat

Hemî zîv û zêr, welatên Kurdan

Sikandina me , ew daxwaza wan

Bi bû ceng û şer, li ser Kurdistan
Dişkestin ew ber, xortên qehreman
Mafdanîna wan , bi nav Kurdistan
Heft sed salî ma ew paytextê wan
Hezar û neh sed, dema hovetî
Çar êl hebûn, Mûskî û Haltî
Mîtan û Nayrî , serwer û qeran
Padîşahê Kurd , Totimas Mîtan
Tim di ceng û şer, Kurd dan xuyanîn
Piling û şêra nav di me'd danîn
Hezar û heysed û heyst salî dê
Berî zayînê , em ne kesî dê
Li bajarê Belh, text û tac û şah
Diyakos ew bû , bi xwe padîşah
Qeralê mezin , mafdanê ferman
Mîniya wî tev, xortên qehreman
Pir bi sohn û hêz , mîniya Mîtan
Bi leşker û al, nav xakê cîhan
Hezar û çar sed û pêncî salî dê
Dema kolîtî, Mûskî û Haltî dê

Mîtan û Nayrî,şerekî giran
Kirin bê ol re,cenga Fer'own wan
Bez da bû Fer'own,ji ber me Kurdan
Padîşahê Kurd , Totimas Mîtan
Leşkerê dijmin ji hev bela bû
Fer'own ew bê hêz,ji ber me rabû
Bi nas bû welat ji cil û cawan
Destgehê destan ,nîne pey ba wan
Kofyê hevirmêş nîgarê Manî
Cil û cawên dest,xeytanên Mîtanî
Di hezar û sed û pêncî salî
Berî zayînê ,mînî qeralî
Mîtan û Hûrî ji hev cidan bû
Mînî yek mezin ji Mîtan rabû
Bi leşger û al ,paytextê Mîtan
Pir bi nav û deng ,du sed salî man
Di neh sed salî,dema kolîtî
Hebû keyKûbad,qeralê Haltî
Padîşahê Kurd, bi tac û pa ser
Nevî keyKûbad pa keyKeser

Paytextê wan bû Meya Farêqîn
Bi hêz û ferman,mafdan xwe danîn
Ji Erarat ta bakurê Sûrya
Mafdanê Kurdî,Sûbar û Hûrya
Lolo û Haltî ,her çar êlî bûn
Çiyayên Toros ta Eskenderûn
Berî zayînê şeş sed,duwazdan
Sîgeh şikandin ,mîniya Mîdyan
Li ser Asûran bi top leyandin
Bi şer û bi ceng,her rawestandin
Pênc sed û pêncî,berî zayînê
Firs hatine bi Şahînsahînê
Şerekî pir xurt,dane Mîdiyan
Şikestin ew ber,Firsa bêguman
Serleqek bi hêz,xurt û bê jimar
Mîniya Mîdyan,ji jor anîn xwar
Ji sê sed û sî û yek bi jimar
Iskender bi hêz û çek hate dar
Leşkerên mezin,bi cîhangîrî
Herifand yezda Farisa berî

Xwelîya cengan, li ser Kurdistan
Tude biyanî , li ser xudkaran
Berî zayînê , hezar û heştê
Welat bindestan, Ermen jî hatê
Bajarê Ermen , Tasalya l'Yûnan
Ji wê derê rabûn hatin Kurdistan
Iskender bar kir bê şer û bê ceng
Firîbaz Ermen , bê kotek û reng
Berî zayînê , di sala pêncî
Hatina Bîzent , ew kesên Romî
Mafdanîna wan li ser Kurdistan
Zora Ermen çû bi cengek giran
Sasan û Bîzent li hev dû xistin
Serleqên giran , ji hev dû kuştin
Bi top û çekan, hin bi şûr û gurz
Diçin şerên hev , ser xakê Comerz
Pir dirêj kir şer çel salî hejmar
Sasanî, Bîzent , ji jor anîn xwar
Wek ku yên pêşî, hatin û hin çûn
Ew jî di vê rê , neman dane dûn

Daxwaz-çi bû ji Kurdistan me
Şerê cîhanê ser zemîna me
Du rêçên sûd ,di nêv Kurdistan
Riya hevirmêş û riya derman
Welatê têr qenc,hemû zîv û zêr
Pir biha û nirx,bo kesên bê kêr
Ji bo rencber û me tev kole kin
Sergoş l'serê me,dîl û reswe kin
Zayînê şeş sed û sî û nehan
Ereb daketin li nav Kurdistan
Bi navê Islam ,ola Pêximber
Gelek olperest,wî anîne ser
Bi çilweriyê û tîre ban kir
Bi çewtbayer û firîbazan kir
Van kar û xapan Kurd man şikestî
Hatî diroka neh sed û şêstî
Kurd ji nû rabûn bi nav Merwanî
Sînor ji Orha ta bighê Wanî
Bi astona û bi mîrnîşîn e
Bi şêx û began welat birîn e

Di sala sedî ,di zayînê de
Tirka ji Asya navî da rê de
Peyxwas û eşqiye,devê rîyan
Bi vî karê xwe,hat in Kurdistan
Keya Merwanî ,bi tac û bi ol
Dane ser Tirkan ta bi Enadol
Hezar û du sed,hate Cengîzhan
Xwe berda bi leq,li ser Kurdistan
Leşkerên Mîxol ,ser xakê Kurdan
Heta ku hatî ,Tîmorleng biyan
Leyandin ew di hezar û çar sed
Tîmorlengê pîs ,kuştî çel hezar,bed
Ta ku bighêje ,dema Osmanî
Ferwermend Selîm bi ol biyanî
Hezar û pênc sed û çardan dihat
Bi navê ol û bi navê welat
Kurd dane ber hev,bi top û tifeng
Kuştî çel hezar,wekî Tîmorleng
Ferwermend **Selîm** û şahê Îran
Du perçe kirin,xakê Kurdistan

eçûna wan, bi êlperestî
 nî neçak ,parvilê wan bû
 û kelat,kavilê wan bû
 ji dîrokê daye xuyanî
 eder bi zan, bi bestevanî
 îroka xwe, me gotî çend pîr
 ûm û Erebb ne Ecem û Firs

00 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1

AHINGA SEGPEREST

Ey ahinga min ,jar û pêxwasî
Xizan û hejar,bi nav mêrxasî
Çav li ber destan,kolê kirasî

Serî bi resme,wer nêçîrvan bî

Çima ahinga'm,te segperestî
Kirasê rencber,jîna bindestî
Zik birçî û tî ma kolî hestî

Çav li ber deryan,xwelî seran bî

Çi derûna di her mirovekî
Gerdîş û vêgeh ew ji hovekî
Mirov û dehbe,tev ji tovekî

Tê hiş û zarî hev jê cidan bî

Nabin reswa qet bo nanê zikê
Heta bi miro bi tevger dikê
Carek bi hiş wer wek ker jî bikê

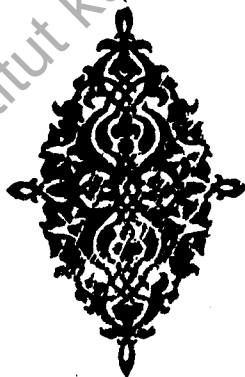
Bi kama enyê ji karvanan bî

Bê sergoş û bend,tev nêçîrvan in
Bi serbestiyê aza dizanin
Ne wek rengê te bi dîlî manin

Bese ahinga'm tu ji şêran bî

Ahinga paşmêr ,bi koş û bêber
Tev bi rê ketin,tu ten bê xweser
Ma li pey guran,segê bi bawer

Her qels û zirav,bê cih û şan bî.

ÇAVSOR E KOLÊ AXÊ

Segek hebû li taxê
Jîr bû di destê axê

Gem dike kî be li rê
Bi qêrîn û deng dirê

Ji nav segan bi nîşan
Ser mezin e wek began

Segek pir bi nav û deng
Di ser de ew wek pileng

Tîr e awrê çavê wî
Lapûşk tûj e destê wî

Axe û seg çûn çolê
Nêçîra aho l'golê

Seg dimeşe serbilind
Ew bi ring û cend û bend

Daye kêleka axê
Serbilind e nav taxê

Seg wî êrîş kirye wê
Aho bû ber wê rewê

Seg çûyê bi lez û bez
Ku wê bigre ew bi lez

De ji vê de ji wê da
Ne gihayê wî lê da

Aho ban kirê ji dil :
Tê bimîne bi vê kul

Tu naghê min ez bi rev
Segên wek te bêne tev

Ku çûna xwe dikim rev
Ji bo min e bez û lev

Tu di kî kar û xebat
Ji bo xelkê dilberat

Ev reva te li dû min
Nagihê kamê ji min

Ne kolî be ber axê
Jîr zane be li taxê

Birîna vî dilê xwe
Dermanke bi destê xwe..

10 - 2 - 1980 de.

MEYMÛNÊ HISO

Rokê yek hate taxê
Berî nîvro di çaxê
Yek sermezin bi şefq e
Bejin ort rû bi deq e
Kuncî lê çekê bajêr
Reş û bi nîşan ser zêr
Ew gihişte serê rez
Seg rabûne bi qerez
Meymûn li rex şiv di dest
Segên gund têne bi gest
Li dorê bi kêze kêz
Ew bi wan re nerm û êz
Em diçûn wan bi kevra
Segên gund tev jê devra
Me wî anî nava gund
Lê kom bûne wekî kund
Meymûnê pey mirov e
Em nizanin çi hov e !
Dibên mesix'ye mirov
Di rêza dehba de hov

Me dî wî şiv da weşand
Meymûn xwe'j hefsar kişand

Go;bidin hinek pere
Meymûn çî zehî ser e

Hinek pere me dayê
Gote:meymûn peyayê

Me dî rabû ser piya
Dev ve kir û kenîya

Wek firokan perwazî
Lêp û şelpe canbazî

Her wî şiv li xakê da
Meymûn xwe jor ve hilda

Em zehî li wan diman
Her dû qet ne westîyan

Hin digotin:sêrbaz in
Hin digotin:canbaz in

Em tev bi rû gewez bûn
Lê di dil de,xayiz bûn

Ewî şiva xwe danî
Meymûn rawest jê zanî

Ewî destê xwe hilda
Me tev jê re çepka da

Me got: meymûnê pir mêr
Gelo tişte bi te kêr

Bi canbazî çî jîrî
Çî box e û dillîrî

Xwedî meymûnê Hiso
Zehî memîn lê hiso

Ev di bin vê şîva dar
Kedî bûye ew rencbar

Tiştê ku pir biyanî
Ezê bidim xuyanî

Ev meymûn bi qurnazî
Şewşen li xwe bi nazî

Me di nêzîkî meymûn
lê hêdî rada tilqûn

Meymûn bi xeydî ew hîj
Xwedî rada dev mewîj

Meymûn rawest bê gotin
Mewîjê xwe tev cûtin

Ji bo mewîjê ser da
Ewî qûna xwe ber da

Jê çê ne bû tu rûmet
Ji çavê me teva ket

KEROŞK Û ROVÎ

Rojek ji rojên bi bêr
Gilyê rovî hat ba şêr

Ey mîr û şahê hovan
Wey serwerê gî teban

Rovî wer bi qerezi
Têye gund ew bi dizî

Em nema di kin debar
Mirîşkê me tev da xwar

Bi hêvî û bi gazin
Şîretkê em dixwazin .

Şah gilyên wan bi ser girt
Xak di bin wî hev ne girt

Mîre şêr bi bore bor
Hov civîne tev li dor

Rovî ne hat digel wan
Şêr gote:ew bi ferman

Guneh bêjin yek bi yek
Pêxizav wî rûpelek

Em kê m kirin li gerdûn
Pê dizya wî reswe bûn
Ayinreya wî bê rê
Ew jî wek konê pîrê
Teva dengê xwe danê
Tirsa ji ber laxanê
Şêr got :ka wê kî bêjê ?
Ferman bi dest bighêjê ?
Tevda li hev dînerîn
Yekî ne go:çî birîn ?
Kes jê çê nebû rûmet
Çavên wan keroşkê ket
Tevda pesnê wê bil dan
Li ser destê xwe hildan
Gotin :bavê te mîr bû
Roja tengayê jîr bû
Keroşka reben xizan
Bi sermeznayê rê dan
Wekî meymûnê Hiso
Bi zanî têye navno
Hov hilkişyane banî
Pengîr bêye xuyanî

Keroşk gihişte roví
Silav lê kir bi xovî
Rûpel rûbarî wî da
Got:ferman bo te seyda
Rovî gelek zivêr bû
Gotina wê bê bêr bû
Li dora keroşk gerî
Lîstin lê guh û terî
Alast ziman dora dev
Keroşk ne dî pê vî rev
Hovan ban kir wê gavê :
Rûbarî bid xizavê
Keroşk gote bi şeqîn:
Kî dixwîne kî dibîn ?
Rovî,keroşt girt û xwar
Di pêşegîna bê çar
Kes jê çê nebû rûmet
Yek ji çavê êdî ket
Civîna wan bela bû
Dijmintî ew peyda bû
Çêran din nema di kir
Qet bi hev re mî û gur

Ne kitik û ne jî mişk
Nema biratî û xuşk
Nezaniya wan pêger
Nema xweşî û bawer
Çi gunhê me xizana
Gayê qurbanê mana
ÇavSORIYA hîn dîkin
Dijmin pey xwe jîn dîkin
Pesnê xwe hev ser ne din
Destê xwe j'kar bernedin
Agir bi qurma ji hûr
Paşî gur dibe l'sitûr
Ev çîroka Dilawer
Bi zanî his jê bi wer
Kama dil da xuyanî
Bi hovan lê tê zanî
Lê paşî çî diyare ?
Ev ji jîna Kurda re ...

CIVÎNA HOVAN

Di şikefta şahê teban
Bû civîna hov û dehban
Hov û teban kom bûn li şêr
Dest li ser hev, serê wan jêr
Lî ber şêr tev sihade man
Ewî dixwend li wan ferman
Çi çêbûye qada zemîn
Çek hilgirtin mirovê dîn
Bela kirin ew li her cî
Ev agirê me dikuji
Edî nema ji me'r tu war
Ta firokan ew tînin xwar
Di vê em jî tev de rabin
Digel hev em wek bira bin
Kes nebhîze razê ferman
Ne ji mirov ,ne'j firokan
Civîn de pilengê lexer
Iyarekî xapî li ser

Tevgera wî ne wek piling
Lê bi xapan çî çik û ring
Dengek biyan ji xwe berda
Ji bin iyar ne' b dest der da
Şêr qot: heye yekî biyan
Civîna me pê hat xuyan
Dest ser piling hate danîn
Iyar li ser wî hilanîn
Dîtin iyarê xapînok
Li bin guhdîrêjê elok
Şewra wan bû teva li ser
Bigrînin çî kesê noker
Civîna wan çûye serî
Tev di jminê vî agirî
Ev agirê ku bed cihan
Têne jînê ew bi wêran
Mirovên dîn dest bi xwîn in
Hoya jînê bi çewt tînin
Ev jîna pir gewz û rûgeş
Kavil dîkin ew warê xweş

PARTIZAN IM

Yar ku min dî di pencerê
Awir vedan wê esmerê
Evîndar im bo dilberê
Dil girt û da ber xencerê

* * *

Awir tûj in zêrfeşanî
Du birhên reş, neqşê Manî
Lêv ji sorê erxewanî
Pa li ser taca Keyanî

* * *

Gulyên te Dicle û Ferat
Biskên te'y zêrîn Erarat
Nîgarên Man dêmên te hat
Gûdî ne du sêvên xelat

* * *

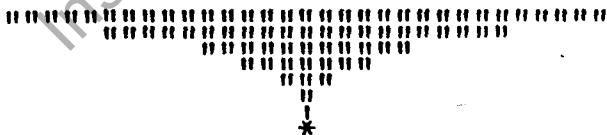
Bibin bi gorî û qurban
Tirk û îraq û Eyran
Çi Sûrî û ta Yerîvan
Tu **kerker** mî, li nav destan

Bi soz û şan me xebat in
Partîzanên te welat in
Canbêzarên te va hatin
Ramana şoreş felat in

* * *

Yar ji hêla banî werîn
Ji pişt şevên reş wê derîn
Rû ji fener dêmên zerîn
Ji wê xêzên Dilawerîn ..

21 - 5 - 1981 de .

KEÇ Û KUR

(P I R S Û B E R S I V)

Xort: Rabe bi min xweş kî bihar
Xunc bişkivîn kulîk li dar
Ji nav gula pesnê te yar

Bilbil bi qêr û awaz î

Keç : Bihar hat û wê reng neda
Lêv û rûkê min sor neda
Bilbil her wî pesnê min da

Bi rengê belengazî

Xort: Bi evînê û bi laleş
Bi wî navê te kim ê xweş
Hatina te cihan rû geş

Ji bîr nakim qet tu naz î

Keç : Hatina min ne erzan e
Bi az û rewş we dil dane
Qelen xûn e bi can dane

Eger tu bê min bixwazî

Xort: Qelenê te va me anî
Xûna me'y sor pir erzan î
Bi serkewtin me pa danî
Xwestina te serfirazî

Keç : Ez xwestiya şoreşvana
Guhest im van xwendevana
Bi yekîtî hêz tim zana
Dilawer pê vê daxwazî ..

6 - 3 - 1982 de .

PERİDAN

Cana'm were ca tu kanî ?

Dilgirtiyê bê yemani

Min dil da te bi erzani

Tu bi qedrê dil nizani

Bese yarê derdê'm gelek

Sed car tifû çerxa Felek

Gorî te me,êdî nebes

Min hes ne kir pêvî te kes

Rengê siya yarê vebes

Xeşimdarî tu bê hewes

Bese yarê derdê'm gelek

Sed car tifû çerxa Felek

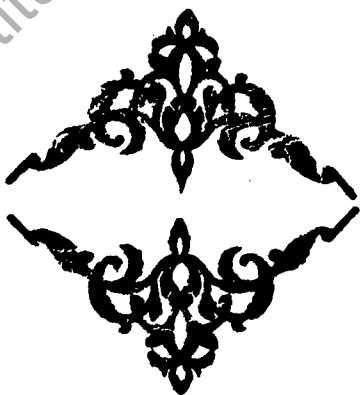
Eş me nas kir j'xeşimdaran

Dil me hew girt ji dest yaran

Me tobe be evîndaran

Em dil nagrin qet tucaran

Bese yarê derdê'm gelek
Sed car tifû çerxa Felek
Pirsê bike tu bê fedî
Carek dildarê dil kedî
Dilawerê ku xêr nedî
Danek ji dest yar wî nedî
Bese yarê derdê'm gelek
Sed car tifû çerxa Felek ..

DİLAWIRÊ YAR

Yar ku min diyî ,di hêla banî
Xuşîn li perdê ,rû hat beyanî
Ebrû kevan in,tîr zêrfeşanî

Du birhên zirav, reş li ser mû kin

Enî gewher e ,ebrû mahî ye
Ronî ji heyva ,di çardahî ye
Çirîska roye ,bi te sahî ye

Lêvê tenik î ,sor erxewan î

Porê te şevên, reş bi xelokê
Bejin zirav nû taze zarokê
Ronahî heyvê ,bi ta rewrewkê

Dêmen sor gulî, ji neqşê Manî

Min gote wê dilgawira zerî:
Evîndar im ez, vek li min derî
Du şevên reş tu mi'r bibe serî

Pesnê te bidim ,her wekî Xanî

PESNÊ YAR

Pesnê te yar ku min daye
Zîwera şeng û ciwanî
Çav Aho ye tîr berdaye

Tîr dijwar e ejderhan î

Cûdî ne du sêvên Xelat
Kanî dev Dicle û Ferat
Du birhên reş koh Erarat

Enî Dêrsim ,Loristan î

Lêv Mehabad û Kerkûkê
Rawandoz û Dihûkê
Deşta Serhed ji te'r rûkê

Guh Zaxo ye , Amed banî

Bi xwe tu wî bûka cîhan
Paytext û tac û teylesan
Bi pesn û nav tu Kurdistan

Li ser ser taca Keyan î

hîna me ne dûrî
Dilawer in Kurdiwa
î paytextê Nînewa
o nîzanim lê çawa ?
etê Kurd ketîye xewa
Bê yar çawa xew raz

Dilawer in Kurdiwani

Bi wî paytextê Nînewa
Îro nîzanim lê çawa ?
Milletê Kurd ketiye xewa

17 - 10 - 1983 de .

[illegible]

XO ŞEVI

Min ji te hes kirî,bê ku kes zane be
W'ez ban te dikim yar,ger ku tu zane be
Tewqe kim gerdenî ,tu'j min cida nebe
Çi'bkim ji vê jînê ,carek tu ranebe

**

**

Pîşt xwe te daye min,bê serm û bê fedî
Carek li me bine serhişk wek te nedî
Tucar nayê ser rê ,îro tu xeyidî
Ma gelo guneye ,heskirna dil me dî

**

**

Kubar û payeyê çima tu nabêjî
Dil bi qêr û hawar,timî şaş û gêj î
Pesnê te ez bidim ne lal û bi gêjî
Ji Qumrî û Quling,li ser dengê'm bê jî

**

**

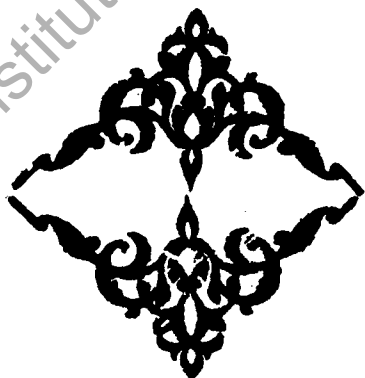
Yar gênc û şeng e ,ew pir ciwan û rind e
Bi çavên reşbelek ,ew kevoka gund e
Heyv ji wê roniyê ,lêv sor poz bilind e
Leşkera Xuda ye ,sotim wekî find e

**

**

Min dî yarê rabû ,can bi min ve tînê
Destê xwe yî nazik ,rûkê'm dî pelînê
Pesnê evînê her birîn dikewînê
Bi noşîn Dilawer ,hîn kes me nabînê .

3 - 3 - 1983 de .

FERHENGOK

Abûrî: Iqtîsad

Ango : Ye'nî

Ahing: Nefs

Ayinre: Şerî'et

Bed: Fenai

Berberî: Hemberî, Teheddî

Bendewar: Muhtem

Bi alîn: Lê pêçandin

Bêteşe: Teqez, Biltekîd, Bêguman

Bêvac : Bê mentiq

Bêpar : Mehrûm

Bûyer : Hadis

Bêr : Xêr

Cegersoz: Dilsoz, muxlis .

Cengîn : Cengbaz, cengvan.

Ciwêlek: Birolîtarî

Cuda: Cihê

Derpêç: Cild

Dorpêç; Li dor pêçandin

Dilber: Xillab

Dilcon: Hewes, Şehîyê .

Durv : Wesm, heyet .

Dîdar:Dîtin,muşahid

Dîl : Girtî,esîr

Ezît:Enanî,ê ku ji xwe tenê hez dike.

Erxewan: Sorê vekirî

Ejderha: Ziyayê maran

Êz : Ter û taze .Terî .

Gezo :Kevza ku darê digre reng keske .

Gerdûn:Dunya .

Gemsar:Xemsar,Ihmal

Girêcan:Iqdê nefsiyê .

Gerdiş:'Adet

Gelparêz:Qewmî

Giriftar:Mu'teqil

Goşumat:Meşxûl elbal .

Heng :Sazbendî

Hogir:Xelîl

Kam :Meqsed

Kavil:Xirbe,itlal

Kam : Xuhdan

Kerker:Perçe perçe.

Kevneperest:Rec'î

Kêsbaz :Intîhazî

Kirêt :Neqenc,Qebîh

Koş : Cihd

Koşwar:ên keda merû dixun .

Komar :Cemhûriyê

Leylan:Sûrab,rewrewk

Leyandin:Istîlai

Landik:Dergûşa zaroka

Laxan:Istihzai

Lavij:Yek lavijê yekî dibe,ango yek dexîlî
yekî dibe.Tewessul,Tederru' .

Lele:Qeyd

Lêp :Xid'e,fen

Mat :Sergeşte,hîret

Mendal:Lawikê biçûk

Muxbeçîn:Saqî elxemir

Mûçî:Ratib,mi'aş .

Nandoz:Murteziq .

Name :Mektûb,rîsale .

Narvîn:Qeder

Navno:Îhane .

Nemir:Sermedî,xalid

Netivî:Çav nebarî,bixd .

Noker:Guhdirêj,'emîl

Nêdar:Xesb

Nifş:Cîl

Oflaz:Mexrûr .

Pabend:Girêdana lingan bi lele .

Parvil:Perçe,teqsîm

Pertew:Şi'le,dew .

Pend :Şîret .

Pergîr:Lîqa

Pêdarî:Simûd

Pêxizav:Ferman,emir

Pêger: Ciyê ku lê digere

Pêjînk:Cilûmil,Tufeylî .

Qerez:Cezara,

Qurnaz:Mudelle'

Raz :Sir

Raman:Fikir

Rehber:Rêber,Delîl

Rencûn:Dijminî,'eda

Rûs :Tazî

Rûbarî:Li hember,mûqabil .

Rol:Tesîr .

Sawêr:Nîgaş,xeyal.
 Sextebaz:Diccal .
 Sermedarî:Rasmalî .
 Sermedî:Nemir.
 Serçimandin:Daqûlkirina serî.
 Sergevaz:Meşhûr .
 Serwer:Serdar .
 Serşorî:'Ar ,Fedihe .
 Sûxar: Qeşa .
 Sûd :Fayîde .
 Sûda:Me'ne .
 Siperî:Merîx,Berhem .
 Sihad:Qaim ,mûntesêb .
 Sitûr :Qalind,Xelîz .

 Şayîş:Ewham .
 Şagirt:Suxte,Tilmîz .
 Şewşen:Cezb .
 Şûz:Hilandin .
 Şûnkar:Mensib .
 Şehdar:Retib .
 Şelpe:Meharet .
 Şep :Kêş .
 Şênî:Qudra .
 Şikaftî :Xuyayî,Mekşûf .

Teral:Bêkar, 'Atil .

Tund:Hişk, Qasî .

Tinaz:Henek,

Tomet:Xezî, 'ar .

Ûst : Engîz,sebeb .

Vêgeh:Silûk .

Wêne:Ayîn,Sûret,Kiliş .

Xesma:Ne xasim .

Xunc :Bir'im .

Xudkar:Hakim .

Xizan :Jar, Feqîr .

Xiniz :Xain ,.

Xoşevî:Me'sûq .

Xweser :Musteqil .

Yezd:Pa , 'ezema .

Zanav :Hewiyet .

Zemzelîk:Qeşa ku ji tiştekî tê dirêj û
Dalqandin, jê re dibên zemzelîk .

Zînat :Zilm .

Zorbaz :Muxtesib , Dastxur .

""""""""""
""""""""
""

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

K. U.

B. R.